

NORD
universitet

FBA

Fakultet for biovitenskap
og akvakultur

Bachelor i naturforvaltning

Stuedsted Steinkjer

Innholdsfortegnelse

1.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (2)	3
1.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon	3
1.2. Dokumentasjon	4
2.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (3)	5
2.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon	5
2.2. Dokumentasjon	6
3.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (4)	7
3.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon	7
3.2. Dokumentasjon	8
4.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (5)	9
4.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon	9
4.2. Dokumentasjon	10

Oversikt over dokumentasjonen

For å oppfylle NOKUTs ønske om at dokumentasjon skal framkomme kun én gang, er deler av dokumentasjon for Bachelor i naturforvaltning å finne sammen med dokumentasjon for Master i biovitenskap samt institusjonsnivået.

B1: Programevaluering med eksternt panel - rapport naturforvaltning

B2: Innkalling og referat - studieprogrammøte 19.03.18

B3: Innkalling og referat - studieprogrammøte 07.12.18

B4: Referat dialogmøte 14.03.18

B5: Referat dialogmøte 30.10.18

B6: Emneevaluering slutt - resultater fra naturforvaltning - høst 2018

B7: Studiebarometeret, resultater 2017, naturforvaltning

B4: Referat dialogmøte 14.03.18

B8: Emneevaluering, midtveis, NAT203

B9: Emneevaluering, midtveis, BIO201

B10: Avtale og agenda med University of Minnesota

B11: Første semester utvalg – SHOT – forslag til tiltak på Steinkjer

B12: Agenda og presentasjon (SHOT) fra forskningsseminaret Mosjøen 20.11.18

1.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (2)

1.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

Bachelor i naturforvaltning tilhører Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA), der også Master i biovitenskap og PhD i akvatisk biovitenskap er plukket ut i dette tilsynet. Kvalitetsarbeidet for et studieprogram er forankret i institusjonen og fakultetet det tilhører.

Vedlagte **organisasjonskart** viser hvordan fakultetet er organisert (G1). Dekan har hovedansvaret for studiekvalitetsarbeidet ved fakultet. Fakultetets prodekan for utdanning og fakultetets utdanningsutvalg (UU-FBA) har delegert ansvar for utdanningsområdet. UU-FBA v/ prodekan for utdanning rapporterer til ledergruppen ved FBA v/ dekan, samt Utdanningsutvalget ved Nord (UU-Nord) v/ prorektor for utdanning. **Mandatet** for UU-FBA er utarbeidet av UU-Nord, og er felles for alle fakultet (A46). **Roller og ansvar** for lokalt UU-FBA, prodekan for utdanning, studieprogramansvarlige (SPA), emneansvarlige, studenter og andre viktige aktører i kvalitetsarbeidet, er vedtatt av rektor (A43) og beskrevet på www.nord.no.

Studieprogrammøter/programråd arrangeres jevnlig for å styrke kvalitetskulturen og kvalitetsarbeidet ved FBA (G2). SPA for det enkelte studieprogram kaller inn sentrale personer som bidrar med utdanning minimum en gang per semester for å diskutere og ta opp saker med formål å utvikle og forbedre det enkelte studieprogram.

Handlingsplan Strategi 2020 for FBA (A34 pkt. 4.4 s 8) viser at utdanningskvalitet står sentralt, og innehar konkrete mål for utdanningsviden av vår virksomhet.

Årshjulet for UU-FBA (G3) og fakultetets studieadministrasjon (G4) skal sikre at kvalitetsarbeidet følges opp systematisk. Årshjulet forbedres kontinuerlig gjennom en årlig revisjon.

Sjekkliste for SPA (G9) og **emneansvarlige** (G10), samt veiledning for emneansvarlige ved FBA (G11) er utarbeidet av og vedtatt i UU-FBA.

Kvalitetskultur. Arbeidet med en kultur for studiekvalitet foregår på mange plan i organisasjonen og er et kontinuerlig arbeid. Vi gir her noen eksempler på ordninger som vi mener bidrar til å fremme kvalitetskultur i organisasjonen:

- Nords årlige **SPA-seminar**, som ledes av prorektor for utdanning (A49, A50).
- FBAs årlige **emneansvarligseminar** som ledes av fakultetets prodekan for utdanning (G8).
- Vitenskapelig ansatte hever og formaliserer sin utdanningsfaglige kompetanse gjennom emne i **Universitetspedagogikk**, 10 stp (A11).
- **En lesesirkel** (G5) ble gjennomført i UU-FBA i 2017 der boka *“Teaching for Quality Learning at University: What the Student Does”* av John Biggs, Catherine Tang (2011) var tema.

Internasjonalisering. For å styrke det systematiske kvalitetsarbeidet innenfor internasjonalisering, har fakultetet en internasjonal koordinator i 20% stilling, som også inngår i ledergruppen (G12).

1.2. Dokumentasjon

Dokumentasjon som inngår på institusjonsnivå:

- A11: Pedagogisk basiskompetanse ved Nord universitet
- A34: FBA Handlingsplan Strategi 2020
- A43: Rektorvedtak - Roller i det systematiske kvalitetsarbeidet, samt beskrivelse av kvalitetssystem for utdanning ved Nord universitet
- A46: UU Sak 54 -18 Justert forslag til felles mandat og retningslinjer for de lokale utdanningsutvalg ved fakultetene
- A49: Program Utdanningsseminar 2017
- A50: Program Utdanningsseminar 2018

Dokumentasjon som er vedlagt leseveiledningen til Master i biovitenskap

- G1: Organisasjonskart FBA
- G2: UU-FBA sak 34-17 «Hva vil vi bruke utdanningsutvalget til?»
- G3: Årshjul UU-FBA 2017, 2018 og 2019
- G4: Årshjul studieadministrasjonen, 2018 og 2019
- G5: UU-FBA sak 1-17 m.fl. Lesesirkel
- G8: Seminar for emneansvarlige ved FBA 2017, 2018, 2019. Innkalling og program.
- G9: Sjekkliste og frister for SPA ved FBA
- G10: Sjekkliste og frister for emneansvarlige ved FBA
- G11: Hva vil det si å være emneansvarlig?
- G12: FBA strategiske arbeid for økt arbeid med internasjonalisering

2.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (3)

2.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

Re-akkreditering. Nord universitet har selvakkrediteringsrett. Universitetet kontrollerer systematisk at studietilbudene tilfredsstiller kravene i forskriftene (A57, A58, A59). FBA følger en **7 årsplan for re-akkreditering** av fakultetets studieprogram (60 studiepoeng eller mer) utarbeidet av UU-FBA (G3, G14), og inngår i Nords planer for reakkreditering (A60, A61, A62). I henhold til fakultetets langtidsplan for re-akkreditering av studietilbud er bachelorgradsstudiet i naturforvaltning planlagt re-akkreditert i 2021.

Eksternt panel. Som del av det systematiske kvalitetsarbeidet ved fakultetet, evalueres jevnlig studieprogrammene av eksterne aktører. G18 viser fakultetets langtidsplan for eksternt panelvurdering.

Programevaluering (B1) ble gjennomført våren 2016. Denne evalueringen ble gjennomført etter en mal basert på NOKUT sitt kriteriesett for akkreditering av studier i Norge og omhandlet følgende hovedmomenter:

1. En samlet vurdering av utdanningskvaliteten - studiets relevans i forhold til arbeidslivet, kopling til forskning og utvikling, internasjonalisering mm.
2. En samlet vurdering av fagmiljøet i dag og i de første fem årene. Utgjør fagmiljøet (alene eller sammen med andre samarbeidspartnere) et robust fagmiljø?
3. En del generelle forhold knyttet til studentrekruttering, gjennomføringsgrad, karakterfordeling, støttefunksjoner mm.

Programevalueringen ble gjennomført av en gruppe bestående av fem ansatte og to studenter ved Nord universitet, samt tre eksterne representanter (eksternt panel). På det tidspunkt hvor programevalueringen ble gjennomført hadde vi tilbud om to studieprogram (naturforvaltning og utmarksforvaltning) med tilnærmet samme studieplan, og det ble gjennomført en felles evaluering for disse to programmene.

Fakultetet gjennomfører **studieplanarbeidet** i henhold til UU-FBAs årshjul (G3) og retningslinjer ved Nord (A54).

2.2. Dokumentasjon

Dokumentasjon som er vedlagt denne leseveiledningen (Bachelor i naturforvaltning):

B1: Programevaluering med eksternt panel - rapport naturforvaltning

Dokumentasjon som inngår på institusjonsnivå:

A54: KSS prosessbeskrivelse - årlig studieplanarbeid versjon 04.05.2018

A57: Rektorvedtak 29122016 - Internt tilsyn med kvaliteten på Nord universitet sine studieprogrammer - retningslinjer for reakkreditering av eksisterende studieprogrammer

A58: Rektorvedtak 29122017-Justering av retningslinjer for reakkreditering av eksisterende studieprogram ved Nord universitet

A59: UU Sak 26-18 KSS prosessbeskrivelse - Reakkreditering av eksisterende studieprogram

A60: Plan for reakkreditering av eksisterende studieprogrammer ved Nord universitet 2017

A61: Plan for reakkreditering av eksisterende studieprogrammer ved Nord universitet 2018

A62: Plan for reakkreditering av eksisterende studieprogrammer ved Nord universitet 2019

Dokumentasjon som er vedlagt leseveiledningen for Master i biovitenskap:

G3: Årshjul UU-FBA 2017, 2018 og 2019

G14: UU-FBA sak 50-18 Langtidsplan for reakkreditering

G18: UU-FBA sak 51-18 Langtidsplan for eksternt panel

3.Studietilsynsforskriften, § 4-1 (4)

3.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

Fakultetets studiekvalitetsrapporter skrives årlig, og programrapport for alle studier inngår i denne. I Studiekvalitetsrapport FBA 2017/2018 (G19) fra s.60 redegjør SPA for kvalitetsarbeidet ved studieprogrammet (224 = tidligere utmarksforvaltning og 388 = naturforvaltning). Se spesielt side 62-63 i rapporten for kommentar til utvikling og eventuelle iverksatte tiltak knyttet til fem utvalgte kvalitetsindikatorer. I rapporten synliggjøres også søker- og studenttall og tall for gjennomstrømming.

Emneevaluering gjennomføres kollektivt og skriftlig for hvert emne underveis (midtveisevaluering), og elektronisk i Questback for hvert studieprogramkull ved semesterslutt (semesterevaluering). G20 viser malen som fakultetet benytter til midtveisevaluering. G22 viser semesterevalueringen. G23 viser eksempel på hvordan emneevaluering tas opp i lokalt UU, og B6 viser eksempel på resultat fra sluttevaluering høst 2018. Ved kvalitetsavvik tar SPA, eventuelt prodekan undervisning, møte med den emneansvarlige for å diskutere løsninger.

Dialogmøter gjennomføres 1-2 ganger hvert semester (på alle tre studieår), mellom tillitsvalgte for hver klasse og SPA. På forhånd blir tillitsvalgte anmodet om å ta en prat med klassen for å avdekke momenter som er relevant. Møtereferat blir skrevet av SPA. Tilbakemelding fra dialogmøter tas opp i påfølgende studieprogram møte. Vedlagt er to eksempler på referat fra dialogmøter i 2018 (B4, B5).

Studieprogram møter på bachelor i naturforvaltning gjennomføres månedlig fra 2019. I tillegg til faglærerne deltar fakultetets rådgivere og vår avdelingsingeniør. Studieprogram møtene omfatter i hovedsak administrative og faglige aspekt knyttet til studiet. Vedlagt er eksempler på innkalling og referat fra to av møtene i 2018 (B2, B3).

Studiebarometeret SHOT- undersøkelsen. B7 viser resultatene fra studiebarometeret for Bachelor i naturforvaltning for 2017. Resultatene følges systematisk opp av SPA og prodekan utdanning gjennom UU-FBAs årshjul (G3). Resultater fra SHoT undersøkelsen 2018 er vist i A28. Under pkt 4, § 4-1 (5) viser leseveiledning med tilhørende dokumentasjon oppfølging og tiltak i etterkant av disse to undersøkelsene.

Klagestatistikk. Som en del av vår kvalitetssikring lages en oversikt over klage på sensur etter hver eksamensperiode. G29 viser behandlingen i UU-FBA. Formålet er å følge med utviklingen på sensurklager, om det er emner som går igjen, og om det er betydelige avvik mellom ordinær sensur og klagesensur.

Ekstern sensur. FBA gjennomfører ekstern sensur av alle emner minst hvert 3.år (G30).

3.2. Dokumentasjon

Dokumentasjon tilknyttet studieprogrammet (Bachelor i naturforvaltning):

- B2: Innkalling og referat - studieprogram møte 19.03.18
- B3: Innkalling og referat - studieprogram møte 07.12.18
- B4: Referat dialogmøte 14.03.18
- B5: Referat dialogmøte 30.10.18
- B6: Emneevaluering slutt - resultater fra naturforvaltning - høst 2018
- B7: Studiebarometeret, resultater 2017, naturforvaltning

Dokumentasjon som ligger ved et av fakultetets andre program (Master i biovitenskap):

- G3: Årshjul UU-FBA 2017, 2018 og 2019
- G19: Studiekvalitetsrapport FBA 2017-18 med programrapporter
- G20: Evaluering midtveis, mal
- G22: Evaluering semester, mal (questbackspørsmål)
- G23: UU-FBA sak 21-18 Semesterevaluering vår 2018
- G29: UU-FBA sak 15-18 og 38-18 Klage på sensur
- G30: Ekstern sensur - Langtidsplan H2016 - V2019

Dokumentasjon som ligger på institusjonsnivå:

- A28: SHOT- undersøkelsen 2018, resultater Nord universitet

4. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (5)

4.1. Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

Lokalt utdanningsutvalg er det viktigste organet ved FBA for å utvikle kvalitet i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Gjennom årshjulet (G3) gjennomføres og evalueres systematisk emneevalueringer, dialogmøter, studiebarometer, re-akkreditering osv. som nevnt under punkt 3, § 4-1 (4). Gjennom lokalt UU pålegges SPA og tilhørende studieprogramråd å jobbe med kvalitetsutfordringer som er avdekket på tilhørende studieprogram. I siste instans kan sviktende kvalitet føre til nedlegging av emner og studieprogram.

Eksempler på hvordan systematisk kvalitetsarbeid brukes for å utvikle kvaliteten i utdanningen:

-Studiekvalitetsrapporten har avdekket at for få studenter reiser ut på Naturforvaltning. FBA har satt i gang et eget prosjekt for å få øke andel utreisende studenter. Vi har en avtale med University of Minnesota (B10) som innebærer en gjensidig utveksling av ca. 20 studenter hvert 2. år. Studentene deltar på et to ukers undervisningsopplegg arrangert enten av FBA eller universitetet i Minnesota.

-Emne og sluttevaluering. Dokumentasjon under pkt 3, § 4-1 (4) viser at evalueringer blir gjennomført og behandlet. Vedlagt finner dere eksempler på gjennomførte midtveisevalueringer fra høst 2018 (B8 og B9). Her synliggjøres tilbakemeldinger, forbedringspunkter og forslag til tiltak.

-Resultater fra SHOT undersøkelser (A28) presenteres på forskningsseminar (B12) og på emneansvarligseminar (G8). FBA prioriterer for tiden å jobbe med ensomhet blant studentene og vil innføre mer gruppearbeid og andre undervisningsformer på 1. semester for å legge til rette for mer faglig sosialisering.

På Steinkjer har vi et **Første-semester utvalg** på tvers av studiestedets fakultet. Her er studenter, StudentiNord og studieveiledere representert. Vi har listet opp forslag til tiltak for å styrke studentenes helse og trivsel på Steinkjer (B11). Forslagene ble oversendt Læringsmiljøutvalget (LMU) og kan leses i tiltaksplan fra s. 24 (A29).

-Studiebarometeret 2017. Viser til referat fra lokalt UU (G28) hvor vi gjennomgikk resultatene for 2017. Det ble i dette møtet vedtatt at hvert studieprogram skulle identifisere 2 satsningsområder som vi ønsker å forbedre. Som dokumentert i referat fra dialogmøtet datert 14.03.18 (B4), ref. pkt 3, § 4-1 (4) var det enighet mellom tillitsvalgte og SPA om at det skulle settes fokus på følgende 2 områder:

1. Studiets relevans for yrkeslivet (score 2017: 3,8 for utmarksforvaltning). Tiltak: Bruk av gjesteforelesere fra næring/forvaltning.
2. Studentenes medvirkning i undervisningen (score 2017: 3,6 for utmarksforvaltning). Tiltak: Økt bruk av studentaktive læringsformer.

4.2. Dokumentasjon

Dokumentasjon tilknyttet studieprogrammet (Bachelor i naturforvaltning):

B4: Referat dialogmøte 14.03.18

B8: Emneevaluering, midtveis, NAT203

B9: Emneevaluering, midtveis, BIO201

B10: Avtale og agenda med University of Minnesota

B11: Første semester utvalg – SHOT – forslag til tiltak på Steinkjer

B12: Agenda og presentasjon (SHOT) fra forskningsseminaret Mosjøen 20.11.18

Dokumentasjon tilknyttet studieprogrammet (Bachelor i naturforvaltning):

G3: Årshjul UU-FBA 2016-19

G8: Seminar for emneansvarlige ved FBA 2017-19. Innkalling og agenda

G28: UU-FBA 2-18 og 10-18 Studiebarometeret 2017

Dokumentasjon tilknyttet studieprogrammet (Bachelor i naturforvaltning):

A28: SHOT- undersøkelsen 2018, resultater Nord universitet

A29: LMU Sak 27-18 Oppfølging av SHoT 2018-tiltaksplaner

Programevaluering

Bachelor i Utmarksforvaltning

Jan Eivind Østnes

Pål Fossland Moa

Torgrim Sund

Steinkjer, juni 2016

Innledning

Styret for Høgskolen i Nord Trøndelag (nå Nord universitet) vedtok i styremøtet 25. juni 2015 at det skulle gjennomføres en programevaluering for Bachelorstudiet i Utmarksforvaltning ved studiested Steinkjer. Siden studenter i utmarks- og naturforvaltning følger tilnærmet samme studieplan, men med ulike opptakskrav, er det gjennomført en felles evaluering for dette studieprogrammet. For enkelthets skyld er dette studieprogrammet heretter omtalt som studieprogram for utmarksforvaltning.

Bachelorstudiet i utmarksforvaltning tar sikte på å utdanne fagfolk med betydelig biologisk kompetanse og praktisk felterfaring innen fagområdene naturforvaltning og arealplanlegging, samt solid kunnskap og erfaring med bruk av geografiske informasjonssystemer (GIS).

Programevalueringen er gjennomført etter en mal som er basert på NOKUT sitt kriteriesett for akkreditering av studier i Norge. Malen omhandler følgende:

1. En samlet vurdering av utdanningskvaliteten - studiets relevans i forhold til arbeidslivet, kopling til forskning og utvikling, internasjonalisering mm.
2. En samlet vurdering av fagmiljøet i dag og i de første fem årene. Utgjør fagmiljøet (alene eller sammen med andre samarbeidspartnere) et robust fagmiljø?
3. En del generelle forhold knyttet til studentrekruttering, gjennomføringsgrad, karakterfordeling, støttefunksjoner mm.

Programevalueringen er gjennomført av en gruppe bestående av fem ansatte og to studenter ved Nord universitet, samt tre eksterne representanter. Følgende personer har deltatt i gruppen:

Hanne S. Hansen, Studieleder, Nord universitet

Pål Fosslund Maa, Førstelektor, Nord universitet

Torgrim Sund, Universitetslektor, Nord universitet

Jan Eivind Østnes, Førsteamanuensis, Nord universitet (leder av gruppen)

Anita Sundet, Studieveileder, Nord universitet

Kari Hefre, 3. Utmarksforvaltning, Nord universitet

Simon Heier, 3. Utmarksforvaltning, Nord universitet

John Haugen, Seniorrådgiver, Miljødirektoratet

Endre Hugdal, GIS-konsulent, Allskog

Linn Aasnes, Naturforvalter, Steinkjer kommune

Evalueringen av studieprogrammet er basert på møter/diskusjoner i gruppen, spørreundersøkelser gjennomført blant studenter og fagtilsatte, NOKUT-undersøkelsen om studiekvalitet, og database for statistikk om høyere utdanning (DBH).

1. Grunnleggende forutsetninger

1.1. Navn på studiet

1.1.1. Er navnet på studiet dekkende, både på norsk og engelsk?

Navnet på studiet (Utmarksforvaltning/Nature Conservation and Management) anses som dekkende selv om enkelte mener at «Naturforvaltning» favner bredere. Hovedargumentene for bruken av Utmarksforvaltning er at dette signaliserer den brede felterfaringen som studentene opparbeider gjennom studiet, samt at hovedfokus i studiet er rettet mot terrestriske økosystemer.

1.2. Rammeplan og aktuelle forskrifter

1.2.1. I hvilken grad er krav i rammeplaner og aktuelle forskrifter fra departementet oppfylt.

Det eksisterer ingen nasjonale rammeplaner for studieprogrammet.

1.3. Studentrekruttering og gjennomføring.

Institusjonen skal ha jevnlig opptak av studenter og tilfredsstillende gjennomstrømning og kandidatproduksjon.

1.3.1. Hvor tilfredsstillende er rekrutteringen til studiet?

1.3.2. Hvor tilfredsstillende er gjennomføringsgraden?

Siden 2012 har antallet registrerte 1. års studenter vært forholdsvis stabilt for studieprogrammet med et gjennomsnitt på 30 studenter (**tabell 1**). Antall uteksaminerte kandidater har også vært stabilt med et gjennomsnitt på 22. Dette gir en gjennomføringsgrad på 74 %. Antall registrerte 1. års studenter inkluderer imidlertid opptak også til årsstudium, og den reelle gjennomføringsgraden for registrert bachelorstudenter er derfor høyere (**vedlegg 1**). Selv om gjennomføringsgraden er relativt høy viser detaljer i vedlegg 1 at en relativt stor andel av studentene ikke gjennomfører studiet i løpet av normert tid.

Tabell 1. Antall registrerte 1. års studenter og uteksaminerte kandidater, samlet sett for bachelorstudiene i utmarks- og naturforvaltning, samt tilhørende årsstudier, for perioden 2012 – 2015. For nærmere detaljer se **vedlegg 1**.

År	Antall 1. års studenter	Antall uteksaminerte bachelorkandidater
2012	30	23
2013	37	22
2014	21	20
2015	31	23
	Snitt: 29,8	Snitt: 22

For 2016 er antallet registrerte 1. prioritetsøkere rekordhøyt.

Vi er fornøyd med rekrutteringen til studiet som gir et tilfredsstillende antall uteksaminerte kandidater. Vi skulle likevel ønske at det var stabilt høyere søkning til studiet, slik at enkelt år med lavere søkning ikke vil få konsekvenser for antall uteksaminerte kandidater.

1.4. Karakterfordeling

1.4.1. Vurder utviklingen av karakterfordeling

Fordelingen av karakterer har vært svært stabil i perioden 2012 – 2015 (**tabell 2**). Karakterene viser en god normalfordeling med høyest prosentandeler i sjiktet B – D. Andelen stryk (F) ligger i overkant av 5 %, mens ca. 15 % oppnår karakteren A. Legg ellers merke til at det kun er marginale forskjeller i karakterfordelingen mellom registrerte studenter på utmark- og naturforvaltning. Studenter registrert på naturforvaltning har godkjent realfagskompetanse fra videregående skole. Dette synes å ha liten effekt på karakterfordelingen selv om studieplanen (**vedlegg 2**) inneholder en relativt stor andel realfag (biologi/kjemi).

Tabell. 2. Prosentvis fordeling av karakterer for studenter registrert på bachelorstudiet i utmarks- og naturforvaltning i perioden 2012 – 2015. Tallene til venstre viser karakterfordelingen for registrerte studenter på utmarksforvaltning, mens tallene til høyre viser naturforvaltning. Se **vedlegg 1** for nærmere detaljer.

	A	B	C	D	E	F
2012	13,0/16,9	28,2/36,9	29,0/18,5	14,2/18,5	8,7/4,6	6,9/4,6
2013	14,5/18,8	21,6/24,0	34,3/33,3	16,0/14,6	8,3/4,2	5,2/5,2
2014	15,6/12,9	23,7/32,9	32,1/27,1	14,6/15,7	4,9/5,7	9,1/5,7
2015	15,4/18,5	30,3/25,0	29,9/33,7	14,2/15,2	5,1/6,5	5,1/1,1

1.5. Utdanningsplan og individuell utdanningsplan

1.5.1. På hvilken måte ivaretar gjeldende studiemodell fleksibiliteten i forhold til studenter som har individuell utdanningsplan?

I forhold til individuelle utdanningsplaner er det enkelt å tilrettelegge for 1. studieår. Her er det avsluttende eksamener hhv. høst og vår, og heller ingen spesifikke krav til forkunnskaper for noen av de seks emnene som inngår i utdanningsplanen.

I 2. studieår er også utmarksforvaltning et av de enklere studieprogrammene å tilrettelegge i, men det er eksamen i 45 studiepoeng på våren, noe som er litt mye dersom studentene i tillegg må ta opp emner fra 1. studieår. Internasjonal koordinator gir også tilbakemelding om at emner som strekkes over flere semestre vanskeliggjør studentmobilitet for ett semester. Utsvekslingsstudenter får en individuell plan, så dette er viktig å belyse i denne sammenheng. I 2. studieår er det ett emne som krever forkunnskap (GEO220 Geografisk informasjonssystemer).

I 3. studieår er det et avsluttende emne på høsten (MET322 Anvendt statistikk), utover dette har de resterende emnene (55 stp) eksamen i løpet av vårsemesteret. Erfaring er at en del studenter har

hengefag fra 2. studieår, noe som gjør at belastningen på våren kan bli enda større. Dette er uheldig da studentene i dette semesteret bør fokusere på BAC360 – bacheloroppgave. En del studenter oppsøker studieveileder med ønske om å utsette BAC360 til påfølgende høstsemester for å kunne konsentrere seg fullt og helt om denne. Alle emnene på 3. året har forkunnskapskrav, så mht. tilrettelegging bør de fleste emner fra 1. og 2. studieår være bestått før oppstart av år 3. studieår.

Studieveileder vurderer utmarksforvaltning som et studieprogram det er relativt enkelt å tilrettelegge i sammenlignet med mange andre studieprogram. Kollisjoner i timeplan mellom emner på ulike studieår kan være problematisk når man skal tilrettelegge, spesielt fordi dette er lite forutsigbart fra semester til semester, men for utmarksforvaltning er som regel dette ikke et stort problem.

1.6. Arbeidsomfang

*Arbeidsomfanget kan være vanskelig å vurdere, og studentenes egeninnsats kan også være svært variabel. Basert på NOKUT's studentbarometer fra 2015 (**vedlegg 3**) benytter studentene i gjennomsnitt 37 timer pr. uke på studiet, hvorav 22 timer er organisert læringsaktivitet og 15 timer ikke-organisert studentinnsats. Denne undersøkelsen ble gjennomført blant 2. års studentene, og tidsforbruket kan nok variere mellom studieår. Vurderinger fra 3. års studentene tilsier at 3. studieår er spesielt arbeidskrevende pga. mange innleveringsoppgaver og en avsluttende bacheloroppgave. I tillegg gir studentene uttrykk for at første semester i 1. studieår kunne ha vært mer arbeidskrevende, og med større krav til innleveringer. Studentene vurderer også generelt høstsemestrene som mindre arbeidskrevende enn vårsemestrene. Det nevnes også betydelig variasjoner i arbeidsomfanget i emner med likt antall studiepoeng.*

2. Forhold av direkte betydning for utdanningskvalitet (studieplan og gjennomføring)

2.1. Sammenheng mellom læringsutbytte, arbeidsformer og vurderingsformer.

2.1.1. Hvor tilfredsstillende er studiets innhold og oppbygging?

Studiemodellen har en oppbygging som består av; 1) biologiske emner 2) GIS og arealplanlegging 3) forvaltningsfag. Både studentene og eksterne representanter vurderer dette som en god og yrkesrelevant studiemodell spesielt i forhold til offentlig forvaltning.

2.1.2. Hvor egnet er arbeids- og undervisningsformer til å oppnå læringsutbytte slik det er beskrevet i planen?

Studiet har varierte undervisningsformer med betydelig vekt på feltundervisning. Spesielt fremhever studentene feltundervisningen som en styrke som både gir godt læringsutbytte og som er praksisrelevant. Dette gjelder blant annet praktisk erfaring med GIS og andre viktige verktøy, samt artskunnskap og erfaring med naturtypekartlegging.

2.1.3. Hvor egnet er eksamens- og vurderingsformene til å vurdere om studenten har nådd læringsutbytte slik det er beskrevet i planen?

Studieprogrammet har varierte vurderingsformer, og alle emner vurderes kontinuerlig i forhold til sammenheng mellom læringsutbytte, undervisningsformer og vurderingsformer. I tillegg til tradisjonelle eksamener (skriftlig/muntlig) benyttes det mappevurderinger, semesteroppgaver etc., og de fleste emnene har spesifikke arbeidskrav. I 3. studieår skriver studentene en selvvalgt bacheloroppgave som gir øvelse i vitenskapelige arbeidsmetoder. Å evaluere studentenes læringsutbytte, og i hvilken grad våre eksamens- og vurderingsformene er egnet til dette er vanskelig. Eksamen (vurderingsformer) får imidlertid en relativt høy score (4,0 av 5,0) i NOKUT's studentbarometer (vedlegg 3).

2.1.4. Hvor god er sammenhengen mellom arbeids- og vurderingsformer?

Dette er en sammenheng som er svært vanskelig å vurdere, og som vil variere sterkt fra emne til emne. Spørsmålet er derfor ikke mulig å besvare generelt på en tilfredsstillende måte.

2.1.5. I hvilken grad er dannelsesaspektene ivaretatt i utdanningen?

Dannelsesaspektene er først og fremst ivaretatt gjennom fokus på forvaltningslovverket, og hvordan en skal opptre i ulike yrkesrelevante situasjoner. I tillegg vektlegges en opplæring i arbeid etter vitenskapelige prinsipper knyttet til datainnsamling, -analyse, og –presentasjon. Vår vurdering er at dette i sum er med på å «forme» kandidatene på en god måte i forhold til yrkesetikk i løpet av studieprogrammet. Kritisk refleksjon og faglige diskusjoner er også en del av dannelsesaspektene som det øves på i emnene som inngår i studiet.

2.1.6. Hvor tilfredsstillende er omfanget av ekstern sensor og evt. tilsynssensor i utdanningen?

Gjennom den siste 15-års perioden har det vært en gradvis nedgang i bruken av ekstern sensor. For tiden benyttes ekstern sensor kun ved avsluttende bacheloroppgaver, innføring av nye emner, og ved evt. klagesensur. Dette gir en minimal bruk av ekstern sensor ved ordinær sensur, men er på linje med mange andre sammenlignbare utdanningsinstitusjoner. Det anbefales en noe større bruk av ekstern sensor, slik at det med noen års mellomrom kan gjennomføres en ekstern kvalitetssikring av emnene som inngår i studieplanen. Vi ser frem til å kunne bruke eksterne sensorer til flere av vurderingene i forbindelse med innføring av ny studentforskrift ved Nord universitet.

2.2. Vurdering av pensum

2.2.1. Hvor tilfredsstillende er relevansen av pensum

Etter vår vurdering er utvalget av pensum relevant for studiet. I mange av de biologiske emnene benyttes globale utgaver av engelskspråklige lærebøker (i hovedsak fra Pearson), som også benyttes på tilsvarende emner ved andre norske universitet/høgskoler. I GIS og arealplanlegging benyttes

tilsvarende lærebøker på norsk. I forvaltningsfagene suppleres selve pensumlitteraturen med bruk av Lovdata som er offentlig tilgjengelig på nett. Andre offisielle databaser (eksempelvis miljostatus.no) blir også benyttet for å supplere selve pensumlitteraturen. Fagområdet er rimelig godt dekket av gode oppdaterte lærebøker.

2.2.2. Hvor tilfredsstillende er omfanget/mengden av pensum?

Omfanget av pensum varierer noe fra emne til emnet, men følger i all hovedsak «normene» for antall sider pr. studiepoeng.

2.2.3. I hvilken grad er pensum oppdatert og gir et riktig bilde av kunnskap og forskning på området?

De to første studieårene undervises det hovedsakelig i grunnleggende emner. Den forskningsmessige utviklingen innenfor disse fagområdene er ikke spesielt relevant, da den i all hovedsak skjer i områder relativt langt utenfor den grunnleggende kunnskapen. I mange av disse emnene benyttes engelskspråklige lærebøkene fra store internasjonale forlag, hvor det kommer nye utgaver med få års (3 – 5 år) mellomrom. Disse oppdateres noe med hensyn på ny kunnskap, men hovedsakelig med tanke på pedagogiske aspekter. I tredje studieår får studentene et noe større innblikk i forskning innenfor fagområdet ved at pensumlitteraturen suppleres med forskningsrapporter og vitenskapelige artikler. Studentene nevner eksempel på enkeltemner med «utdatert pensum».

2.3. Studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier skal være tydelig.

2.3.1. Hvor tilfreds er praksisfeltet/arbeidsgivere med kandidatene?

Dette spørsmålet kan ikke besvares på en tilfredsstillende måte uten at det blir gjennomført omfattende undersøkelser blant arbeidsgiverne til våre kandidater. De eksterne representantene ga likevel uttrykk for at våre kandidater har «et godt rykte» i markedet. Spesielt fremheves kunnskaper innen offentlig miljøforvaltning, solide GIS-kunnskaper som et viktig verktøyfag, og mye felterfaring som viktige styrker hos kandidatene, og som skiller våre kandidater fra kandidater med biologisk kompetanse fra en del andre studiesteder.

2.3.2. I hvor stor grad blir studentoppgaver benyttet som del av utvikling av eller skrives i samarbeid med praksisfeltet/arbeidsfeltet for utdanningen

Mange semesteroppgaver og de fleste bacheloroppgaver skjer i nært samarbeid med praksisfeltet. Dette i stor grad ved at studieprogrammet mottar forespørsel om konkrete oppgaver fra praksisfeltet (fylkesmannen, kommuner, forskningsinstitusjoner etc.), men også ved at studentene selv tar kontakt med praksisfeltet. Mer enn 80 % av bacheloroppgavene skrives i samarbeid med eksterne oppdragsgivere el. er knyttet til relevante forskningsprosjekter ved egen institusjon.

2.3.3. Hvordan arbeider utdanningen for å bidra til innovasjon innenfor det fagfeltet som studentene utdannes til?

Ansatte ved seksjonen deltar i en rekke ulike forsknings-/utviklingsprosjekt knyttet til natur-/viltforvaltning og biologisk mangfold både regionalt, nasjonalt og internasjonalt, noe som bidrar med ny kunnskap innenfor fagfeltet. Våre studenter er bidragsytere i mange av disse prosjektene.

2.3.4. Gjør en vurdering av arbeidsmarkedet etter endt utdanning

I løpet av den siste 20-års perioden har det vært store svingninger i arbeidsmarkedet for våre studenter, og ved årtusenskiftet var arbeidsmarkedet vanskelig. I den siste 10-års perioden tyder signaler fra tidligere kandidater, og forespørsler fra arbeidsmarkedet, på at en betydelig andel av våre kandidater starter i relevante stillinger. Vi mangler imidlertid detaljoversikter ang. dette, og anbefaler at det gjennomføres en kandidatundersøkelse blant de studentene som har fullført sin utdanning i løpet av den siste fem års perioden.

2.3.5. Hvilke muligheter har studentene til videre studier (er det «sømløse» overganger)?

Innenfor dagens utdanningssystem har våre kandidater en enkel overgang til videre studier, og en betydelig andel av kandidatene velger å fortsette med et masterløp. Tradisjonelt har flertallet av disse valgt å fortsette med et masterstudium innen naturforvaltning, arealplanlegging eller skogbruksfag ved NMBU. De siste åra har det vært større variasjon i valg av utdanningsinstitusjoner for masterstudier blant våre kandidater. De siste åra har vi også hatt en samarbeidsavtale med Høgskolen i Hedmark som innebærer at studenter som gjennomfører sin mastergrad der, men som er knyttet til forskningsprosjekt ved Nord, kan ha veileder og kontorplass ved Nord.

2.4. Kopling til FoU. Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

2.4.1. I hvor stor grad drives det praksisnær forsknings- og utviklingsarbeid som underbygger utdanningen og som bidrar til utvikling av nærings- og samfunnsliv?

Se punkt 2.3.2 og 2.3.3 angående dette spørsmålet.

2.4.2. I hvilken grad trekkes studentene med i FoU-arbeidet?

Innen studieprogrammet bidrar studentene i stor grad til FoU-arbeidet. Dette både ved at de deltar som feltmedarbeidere på ulike prosjekter og spesielt gjennom bacheloroppgavene i 3. studieår. I emnet naturregistrering (2. studieår) inngår deltakelse, hovedsakelig datainnsamling, knyttet til spesifikke FoU-prosjekter. Dette skjer gjerne i kombinasjon med bruk av GIS-verktøy. Enkelte andre emner har også øvingsoppgaver/semesteroppgaver hvor studentene skal gjennomføre FoU-relaterte oppgaver.

2.4.3. I hvor stor grad har fagområdet betydning i samfunns- og arbeidsliv?

Studieprogrammet bidrar til å utdanne kandidater som skal dekke kompetansebehov innen miljøforvaltning, GIS, arealplanlegging og skogbruksfag.

2.4.4. I hvor stor grad har fagområdet betydning i utdannings-Norge?

Utmarksforvaltning utdanner kandidater med kompetansen innen en del av arbeidsmarkedet hvor det i nasjonal sammenheng utdannes relativt få kandidater pr. år. Dette gjelder spesielt praktisk naturtypekartlegging, bruk av GIS i miljøforvaltningen og skogbruksfaglig bakgrunn.

2.4.5. Hvordan involveres praksisfeltet/arbeidsfeltet for utdanningen i FoU-arbeid?

Mye av FoU-arbeidet ved studieprogrammet foregår i nært samarbeid med regionale og nasjonale forvaltningsmyndigheter innenfor miljøområdet og også artsdatabanken. Mange av disse prosjektene skjer i samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner og forskningsinstitutt (spesielt NINA).

2.5. Internasjonalisering. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

2.5.1. Hvilke samarbeidsavtaler ivaretar behovet for studentutveksling og faglig samarbeid?

Med tanke på internasjonal studentutveksling foreligger det fire formelle avtaler: 1) University of Minnesota, 2) The Northern Arctic Federal University (NARFU, Arkhangelsk), 3) Archangelsk Oblast Agriculture College, 4) Nord Natur.

I samarbeidet med University of Minnesota arrangerer studieprogrammet hvert 2. år et utdanningstilbud (Global seminar) hvor det deltar 15 – 20 studenter fra USA. Våre studenter gjennomfører i 3. klasse en ekskursjon hvor temaet er internasjonal naturforvaltning, og avtalen med University of Minnesota er viktig i den forbindelse. I samarbeidet med University of Arkhangelsk har studieprogrammet årlig mottatt 1 – 3 kvotestudenter fra Russland. Avtalen har også vært verdifull med tanke på forskningssamarbeid i Russland. Gjennom dette samarbeidet vil også 10 av våre studenter innværende år delta på «SUS 7010: International Summer School 2016». Dette utdanningstilbudet er finansiert av Senter for internasjonalisering av utdanning. Avtalen Nord Natur er et samarbeid mellom ulike utdanningsinstitusjoner i Norge, Island, Sverige, Finland, Danmark, Estland, Latvia og Litauen. Dessverre har kun et fåtall av våre studenter benyttet seg av utdanningstilbud gjennom dette nettverket. Dette skyldes nok i stor grad at våre fagtilsatte ikke har hatt tilstrekkelig kapasitet til å bidra inn i dette samarbeidet.

2.5.2. Hvordan legges det til rette for studentutveksling (studieplan, praksisperioder, reisestipender, norskopplæring, etc)?

Angående studentutveksling anbefales studentene å gjennomføre et evt. studieopphold utlandet i 4. semester. De siste åra er det svært få av våre studenter som har valgt å reise på et studieopphold i

utlandet. Dette kan delvis skyldes studieplanen for studiet (se pkt. 1.5.1.), men også manglende kapasitet/tidsressurser blant fagtilsatte for å stimulere studentene til å velge et slikt opphold. I utgangspunktet bidrar ikke avdelingen med reisestipend til utenlandsopphold. Kvote studenter får tilbud om norskopplæring på Steinkjer i samarbeid med andre studenter.

2.5.3. Hvordan ivaretar utdanningen sitt ansvar for internasjonalisering hjemme (engelsk litteratur, globalisering, relevante internasjonale tema, etc)?

Spesielt i de biologiske emnene som inngår i studiet benyttes engelske pensumbøker hvor faginnholdet er eksemplifisert gjennom relevante internasjonale tema. Viktige globale miljøutfordringer (eks. global oppvarming, avskoging, tap av biologisk mangfold etc.) er sentral i utdanningen. I sitt tredje studieår har våre kandidater et utenlandsopphold med en varighet på ca. 10 dager hvor temaet er internasjonal naturforvaltning. Minnesota i USA, Skottland, Estland og Costa Rica har vært reisemål de senere årene, men tidligere er også Island, Nederland og Danmark besøkt.

2.5.4. Hvor stor andel av pensumlitteraturen er på engelsk?

Samlet for studieprogrammet er andelen engelskspråklig pensumlitteratur ca. 30 %. Engelsk litteratur benyttes først og fremst innenfor de grunnleggende biologiske emnene. I fagområdene som dekker lovverket innen miljøforvaltningen, arealplanlegging og GIS benyttes det i hovedsak norsk pensumlitteratur.

2.6. Hvor mange utvekslingsstudenter (inn/ut) har utdanningen hatt i løpet av de tre siste årene?

De siste tre årene har det vært tre kvotestudenter fra Russland tilknyttet bachelorstudiet i Utmarksforvaltning. Siden denne kvotestudentordningen nå har opphørt vil samarbeidet med NARFU trolig bli redusert.

Sommeren 2016 vil 10 studenter knyttet til studieprogrammet delta på sommerskole i Arkhangelsk.

På bakgrunn av et samarbeid med University of Minnesota deltar hvert 2. år en gruppe på 15 – 20 studenter fra USA på et 14 dagers undervisningsopphold («Global seminar») arrangert av fagtilsatte ved studieprogrammet. I motsatte år reiser 3. års studentene på Bachelorstudiet i Utmarksforvaltning på et tilsvarende opphold ved University of Minnesota.

2.7. Gi en samlet vurdering av utdanningskvalitet i forhold til studiets relevans i forhold til arbeidsliv, sammenheng mellom læringsutbytte, innhold, arbeids- og vurderingsformer, studiets kopling til FoU og studiets ordninger for internasjonalisering og internasjonaliseringens relevans for økt kvalitet i studiet.

Studieprogrammet anses å ha en god relevans til yrkeslivet, hvor bred natur- og miljøkunnskap, mye feltefaring og spesifikk GIS-kompetanse fremheves som spesielt viktig.

Sammenhengen mellom læringsutbytte, innhold arbeids- og vurderingsformer vurderes også som god, selv om studentene også påpeker noen elementer som kan forbedres. Forhold spesielt knyttet til fordelingen av arbeidsbelastning i 1. og 3. studieår vil bli diskutert nærmere med de involverte faglærerne.

I studiet er kopling til FoU vektlagt. Studentene får innsikt i, kunnskap om, og deltar aktivt i mange av FoU-prosjektene ved seksjonen.

Ang. studiets ordninger for internasjonalisering og internasjonaliseringens relevans for økt kvalitet i studiet kunne dette ha vært styrket. Vurderes likevel som tilfredsstillende innenfor de rammer som vi pr. i dag rår over knyttet til dette.

3. Fagmiljø

- 3.1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.**

3.1.1. Hvilken formell kompetanse (formell, relevant, praksis) finnes i fagmiljøet?

Tabell 3. Oversikt over fagtilsatte tilknyttet studieprogrammet i utmarksforvaltning. Flere av disse har en betydelig andel av sin undervisning knyttet til andre studieprogram slik som Årsstudiet i Natur- og Kulturminneoppsyn og Bachelorstudiet i Husdyrfag.

Navn	Kompetanse	Stillingsprosent
Håkon Holien	Førsteamanuensis (botanikk, naturforvaltning)	100 %
Stig Tronstad	Universitetslektor (vilt og ferskvannsfisk, skog)	100 %
Gjermund Gomo	Stipendiat (økologi)	100%
Kristin Odden Nystuen	Stipendiat (botanikk, vegetasjonslære)	100 %
Rolf Terje Kroglund	Førstelektor (zoologi, adferd, økologi)	100 %
Jan Eivind Østnes	Førsteamanuensis (genetikk, forurensning)	100 %
Ole Jakob Sørensen	Dosent (naturforvaltning)	100 %
Pål Fosslund Moa	Førstelektor (økologi, naturregistrering)	100 %
Bjørn Roar Hagen	Universitetslektor (naturregistrering)	50 %
Ingvild Buran Kroglund	Universitetslærer (kjemi)	100 %
Sonja Ekker	Universitetslektor (geologi, studiekontakt)	100 %
Linda K. Evenset	Forskningstekniker	50 %

Tabell 4. Oversikt over fagtilsatte ved andre seksjoner (hovedsakelig geografi) som har ansvar for enkeltemner innen studieprogrammet i utmarksforvaltning.

Navn	Kompetanse	Stillingsprosent
Hans Wilhelm Thorsen	Førstelektor (arealplanlegging)	100 %
Torggrim Sund	Universitetslektor (GIS)	100 %
Ivar Svare Holand	Førsteamanuensis (GIS/arealplanlegging)	100 %
Anne Wally Ryan	Førsteamanuensis (naturbasert reiseliv)	100%
Knut Ekker	Førsteamanuensis (anvendt statistikk)	100 %

3.1.2. Gi en vurdering av kompetanse i forhold til NOKUTs krav:

- **Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet. For de ulike syklene gjelder i tillegg:**
 - **For første syklus (bachelor) skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse.**
 - **For andre syklus (master) skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.**

Det leies inn ekstern kompetanse (jurist) for å dekke kompetansebehovet for ett emne i studieprogrammet, «Forvaltnings og miljørett» (5 sp). Det betyr at mer enn 95 % av årsverkene knyttet til studiet utgjøres av tilsatte med hovedstilling ved institusjonen. Omkring 60 % av undervisningen på studieprogrammet dekkes av fagtilsatte med førstekompetanse eller dosent.

3.1.3. Gi en vurdering i forhold til behov for kompetanse.

Det er et uttrykt ønske blant fagtilsatte ved studieprogrammet å etablere et tilbud på masternivå. Som et ledd i arbeidet med å etablere et masterstudie er det nylig utlyst en professorstilling. I tillegg har en av de fast tilsatte ved studieprogrammet søkt om å bli vurdert for professorkompetanse.

3.2. Fagmiljøets FoU-aktivitet og formidlingsaktivitet. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

NOKUTs krav. For de ulike syklene gjelder i tillegg:

- For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.

- For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt nivå.

3.2.1 Gi en vurdering av hvor aktivt fagmiljøet deltar i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og nettverk relevant for studiet.

Gjennom FoU-arbeidet ved seksjonen er det etablert betydelige nasjonale og internasjonale forskningsnettverk som er relevant for studiet. De viktigste samarbeidspartene på nasjonalt nivå er NTNU, NINA, Høgskolen i Hedmark, Universitetet i Bergen og Naturhistorisk museum i Oslo. Når det gjelder internasjonalt samarbeid er de viktigste nettverkene knyttet til andre land i Norden og Russland. Enkelt personer har også fagnettverk i andre europeiske land og i Nord-Amerika.

3.2.2. Hvordan ivaretar fagmiljøet formidlingsoppgaven jf. samfunnsoppdraget?

Fagtilsatte ved studieprogrammet har en betydelig produksjon knyttet til FoU-arbeid for regionale og nasjonale forvaltningsmyndigheter, populærvitenskap og undervisningsmaterieell. Også i regionale og riksdekkende medier (avis, radio, TV) bidrar ansatte i betydelig grad med formidling av fagstoff. Antall vitenskapelige publikasjoner pr. ansatt i internasjonale tidsskrift er relativt lavt og bør styrkes. Tilsetning i en ny professorstilling og etableringen av et masterstudium (se pkt. 3.1.3) vil være et viktig tiltak for å øke denne typen vitenskapelige produksjonen.

3.2.3. Angi publikasjoner fra fagmiljøet fra de siste fem årene.

Tabell. 5. Antall publikasjoner for hver enkelt ansatt fordelt i kategorier for perioden 2012 – juni 2016. I kolonnen som viser nasjonale publikasjoner inngår publikasjoner i institusjonsserier, populærvitenskapelige tidsskrift, undervisningsmaterieell mm. Bidrag i media som f. eks. aviskronikker inngår ikke i oversikten.

Navn	Antall publikasjoner totalt	Nasjonalt, institusjonsserie, populærvitenskap, undervisningsmaterieell	Vitenskapelig publisering m/publikasjonspoeng
Håkon Holien Førsteamanuensis	29	16	13
Stig Tronstad Universitetslektor	6	6	0
Gjermund Gomo Stipendiat	3	3	0
Kristin Odden Nystuen Stipendiat	2	1	1
Rolf Terje Kroglund Førstelektor	19	15	4
Jan Eivind Østnes Førsteamanuensis	36	33	3

<i>Ole Jakob Sørensen Dosent</i>	8	6	2
<i>Pål Fosslund Moa Førstelektor</i>	14	9	5
<i>Bjørn Roar Hagen Universitetslektor</i>	11	9	2
<i>Sonja Ekker Universitetslektor</i>	0	0	0
<i>Ingvild Buran Krogglund Universitetslærer</i>	0	0	0

3.2.4. Gi en samlet vurdering av fagmiljøet med tanke på de kommende fem årene. Utgjør fagmiljøet (alene eller sammen med andre samarbeidspartnere) et robust fagmiljø?

Med støtte fra andre fagmiljøer ved institusjonen, spesielt ansatte ved geografi, har fagmiljøet en samlet kompetanse som på en god måte tilfredsstiller kompetansebehovet for undervisning på bachelornivå. For å etablere et masterstudium vil det imidlertid være nødvendig å styrke den vitenskapelige kompetansen. Dette vil også være viktig med tanke på å øke publiseringsfrekvensen i internasjonale tidsskrift.

4. Støttefunksjoner og infrastruktur av betydning for studiets kvalitet

4.1. Undervisningslokaler og undervisningsmateriell

4.1.1. I enkelte utdanninger er det behov for spesielle undervisningslokaler. Gjør en vurdering av om slike behov er i varetatt.

Studieprogrammet for utmarksforvaltning har behov for laboratorieundervisning i kjemi og en del biologiske emner. Det finnes to laboratorier (kjemi- og biologilaboratoriet) som hver har plass til ca. 30 studenter. Kjemilaboratoriet fungerer godt for «store» klasser, mens biologilaboratoriet er langt og smalt og derved mindre egnet, spesielt for studenter som sitter langt bak i rommet. Begge laboratoriene var nye i 1995, og etter den tid er det ikke gjennomført oppussing av betydning. Derfor er begge laboratoriene preget av en del slitasje. Mye av utstyret som benyttes i undervisningen (bl.a. lupen og mikroskop) begynner også å være nedslitt, og vil kreve betydelig utskiftninger i nær framtid.

Studiet i utmarksforvaltning krever også datasaler med relativt kraftige PCer og egnet programvare for undervisning i GIS og arealplanlegging. På datasalen som benyttes til denne undervisningen er det nylig gjennomført en fornyelse og betydelig oppgradering av utstyret. Rommet hvor GIS-labben er

lokalisert er imidlertid mindre godt egnet til undervisning, da det er langt og smalt. Dette medfører at studenter som sitter i bakre del av rommet har problemer med å se det som undervises framme ved tavla/lerretet. Rommer har også en generelt dårlig akustikk.

4.2. Bibliotekstjenester. Gjør en vurdering av tilgang til:

4.2.1. Bøker/medier/artikler etc.

Studiested Steinkjer har et felles bibliotek som skal understøtte mange ulike studieretninger med stor diversitet. Dette gjør at tilgangen på relevant faglitteratur (spesielt vitenskapelige tidsskrift) er svært begrenset, og derved i hovedsak må bestilles for bruk i FoU-prosjekter.

4.2.2. Databaser

Tilgangen på relevante bibliotekbaser vurderes som tilfredsstillende, men tilgangen på fulltekst artikler fra vitenskapelige tidsskrift er noe begrenset. Det betyr at mye relevant litteratur må bestilles noe som kan føre til forsinkelser i publiseringsprosesser.

4.2.3. Brukerstøtte

Brukerstøtten fra biblioteket vurderes både av studenter og ansatte som svært god og lett tilgjengelig. Biblioteket er også godt tilrettelagt med arbeidsplasser for studentene, men antallet plasser er svært begrenset. Dette kan gi plassmangel i enkelte perioder.

4.3. Administrativ og tekniske tjenester.

4.3.1. Hvor tilfredsstillende er tilgangen på veiledningstjeneste, herunder også IKT?

Samspillet med studietjenesten (timeplanlegging, eksamensavvikling, studieveiledere mm.) fungerer godt og er lett tilgjengelig. Dette gjør det som regel enkelt å finne fleksible løsninger for den enkelte student. Organiseringen av IT-tjenesten og brukerstøtten fra IT-hjelp vurderes også som tilfredsstillende.

4.4. Arbeidsforhold for studenter

4.4.1. Hvor tilfredsstillende er tilgjengeligheten av arbeidsplasser for studentene?

Studentene gir uttrykk for at det i perioder av studieåret er begrenset plass på lesesaler og grupperom. Dette gjør at det kan være vanskelig å finne ledige plasser, spesielt i eksamensperiodene.

4.4.2. Hvor godt tilrettelagt er studiet for studentene?

Kvaliteten på undervisningslokalitetene er variabel, noe som har sammenheng med ulike byggeperioder, og grad av oppussing/vedlikehold.

4.5. Oppsummering. Gi en samlet vurdering av støttefunksjoner og infrastruktur i forhold til utdanningens behov.

Totalt vurderes støttefunksjoner som gode med lett tilgang både for ansatte og studenter. Deler av infrastrukturen, spesielt undervisningslokaler og utstyr er mindre egnet og/el. preget av slitasje noe som vil kreve en del fornyelse i nær framtid.

5. Konklusjon

5.1. Gi en kort oppsummerende presentasjon av hovedtrekkene i programevalueringen.

Studentene gir uttrykk for at de i hovedsak er godt fornøyd med studieprogrammet i utmarksforvaltning. De anser også innholdet som relevant i forhold til framtidig arbeidsmarked, og nevner spesielt fokuset på feltbasert undervisning som verdifullt.

Av forbedringspotensialer nevnes større fokus på arbeidskrav og opplæring i akademisk skriving i høstsemesteret 1. studieår. De ønsker også en bedre fordelingen av arbeidsbelastningen i 3. studieår, hvor det det i perioder blir en opphopning av innleveringsoppgaver/arbeidsbelastning. Videre er det ønske om større fokus på undervisning/metodeopplæring i forhold til bacheloroppgaven, og de anbefaler et metodekurs i 4. semester.

Eksterne representanter i evalueringsgruppen vurderer studiet som relevant i forhold til framtidig yrkesliv. Her fremheves spesielt kombinasjonen av kompetanse innen biologi/naturforvaltning, GIS og arealplanlegging som relevant for yrkesmarkedet. Den praktiske erfaringen fra feltundervisning nevnes også som en styrke. Eksterne representanter indikerer at det vil være en fordel med en enda tydeligere profil mot offentlig miljøforvaltning, og et sterkt fokus på naturmangfoldloven som styringsverktøy. I forhold til kommunale stillinger nevnes skogfaglig kompetanse som en klar fordel. Videre vil det være en styrke med opplæring i konflikthåndtering og regelverksutøvelse.

Ansatte ved studieprogrammet er aktive i fagnettverk som er relevante for studiet, og bidrar i betydelig grad med kunnskap innenfor regional og nasjonal naturforvaltning og biologisk mangfold. Publiseringfrekvensen i internasjonale tidsskrift er imidlertid lav. Mye av årsaken til dette er at de ansatte ved seksjonen fyller sine arbeidsplaner med undervisning på bachelornivå. Dette gjør at studentene kun i begrenset grad kan bidra med innsamling av tilstrekkelig mengde data og en fordypning i databearbeiding som er nødvendig for internasjonal publisering. Derved vil seksjonen komme dårlig ut ved sammenligning av publiseringfrekvensen med utdanningsinstitusjoner som har studietilbud på master- og/eller dr.-grads nivå.

En del av undervisningslokalene og utstyr som benyttes i undervisningen er nedslitt og bør fornyes.

5.2. Anbefalinger for oppfølging.

- 1. Det bør gjennomføres tiltak for å øke arbeidskravene, og som setter fokus på opplæring i akademisk skriving i 1. semester. Arbeidsbelastningen i ulike perioder av 3. studieår må evalueres. Metodekurs for skriving av bacheloroppgave bør innføres i 4. semester, eksempelvis som en del av emnet naturregistrering. Studentene påpeker at det er betydelige forskjeller i arbeidsomfanget i emner som har lik studiepoengbelastning, og det bør derfor gjennomføres en evaluering av arbeidsomfanget i ulike emner.*

2. *Det bør gjennomføres en undersøkelse blant tidligere studenter for å skaffe bedre oversikt over kandidatenes arbeidsmarked.*
3. *For å øke andelen publikasjoner i vitenskapelige tidsskrift bør det arbeides aktivt med innføring av et mastertilbud og tilsetninger på professornivå.*
4. *Det bør utarbeides en plan med sikte på å fornye utstyr som kreves for tilfredsstillende undervisning på laboratorier og datasaler.*

Vedlegg 1. Søkertall, opptakstall, gjennomføringsgrad og karakterfordeling for studenter ved utmarks- og naturforvaltning ved Høgskolen i Nord-Trøndelag for perioden 2012 – 2015.

UTMARKSFORVALTNING, BACHELORGRADSSTUDIUM

	2012	2013	2014	2015
Søkertall (1.prioritetssøkere)	26	22	33	32
Opptakstall	19	27	17	17
Aktive studenter pr 01.10.(alle årstrinn)	73	74	61	53
Gjennomføringsprosent i henhold til utdanningsplan	91,5	84,3	80,6	87
Gjennomføring på normert tid %		33,3	37,9	55
Antall uteksaminerte kandidater	15	14	15	15
Karakterfordeling (i%)				
A	13	14,5	15,6	15,4
B	28,2	21,6	23,7	30,3
C	29	34,3	32,1	29,9
D	14,2	16	14,6	14,2
E	8,7	8,3	4,9	5,1
F	6,9	5,2	9,1	5,1

UTMARKSFORVALTNING, ÅRSSTUDIUM

	2012	2013	2014	2015
Søkertall (1.prioritetssøkere)	6	9	10	14
Opptakstall	2	3	3	3
Aktive studenter pr 01.10. (alle årstrinn)	2	3	3	3
Gjennomføringsprosent i henhold til utdanningsplan	100	95,8	100	75
Gjennomføring på normert tid %				
Antall uteksaminerte kandidater	2	1		
Karakterfordeling (i%)				
A	100	25	35,29	23,53
B	0	0	29,41	23,53
C	0	25	23,53	29,41
D	0	31,25	5,88	23,53
E	0	6,25	5,88	0
F	0	12,5	0	0

NATURFORVALTNING, BACHELORGRADSSTUDIUM

	2012	2013	2014	2015
Søkertall (1.prioritetssøkere)	12	10	8	17
Opptakstall	9	3	1	10
Aktive studenter pr 01.10. (alle årstrinn)	20	17	15	16
Gjennomføring i henhold til utdanningsplan	96,8	90,0	79,1	114
Gjennomført på normert tid %		80	66,7	88,9
Antall uteksaminerte kandidater	8	8	5	8
Karakterfordeling (i%)				
A	16,9	18,8	12,9	18,5
B	36,9	24	32,9	25
C	18,5	33,3	27,1	33,7
D	18,5	14,6	15,7	15,2
E	4,6	4,2	5,7	6,5
F	4,6	5,2	5,7	1,1

NATURFORVALTNING, ÅRSSTUDIUM

	2012	2013	2014	2015
Søkertall (1.prioritetssøkere)	2	6	4	12
Opptakstall	0	4	0	1
Aktive studenter pr 01.10. (alle årstrinn)	0	2	0	1
Gjennomføring i henhold til utdanningsplan		90		66,7
Gjennomført på normert tid %				
Antall uteksaminerte kandidater	0	1	2	0
Karakterfordeling (i%)				
A	0	100	88,89	0
B	0	0	11,11	100
C	0	0	0	0
D	0	0	0	0
E	0	0	0	0
F	0	0	0	0

Vedlegg 2. Studieplan for bachelorgradsstudiet i Utmarksforvaltning.

Emne	SP	2016 Høst	2017 Vår	2017 Høst	2018 Vår	2018 Høst	2019 Vår
GEO1041, Kartografi	5	5					
GEO120, Geologi og vegetasjon	10	10					
NAT120, Vilt og fiskeforvaltning	15	15					
BIO207, Zoologi	10		10				
BIO101, Kjemi, miljø og forurensning	10		10				
BIO140, Genetikk, atferd og evolusjon	10		10				
NAT203, Forvaltnings- og miljørett	5			5			
BIO201, Økologi	10			10			
NAT240, Naturregistrering	15			x	15		
GEO220, Geografisk informasjonsbehandling	20			x	20		
BIO206, Botanikk	10				10		
MET322, Anvendt statistikk	5					5	
NAT330, Naturforvaltning	20					x	20
NAT340, Arealplanlegging med GIS	20					x	20
BAC360, Bacheloroppgave	15					x	15
Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium - 2015-2018 - Alternative emner							
- NAT231, Naturregistrering I	7.5			7.5			
- NAT232, Naturregistrering II	7.5				7.5		
- GEO223, Geografisk informasjonsbehandling I	10			10			
- GEO224, Geografisk informasjonsbehandling II	10				10		
Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium - kull 2015-2018 - tilleggsemner							
- NAT321, Naturbasert reiseliv	10	10					
- SKO120, Innføring i skogfag	10	10					
- NAT101, Rovdyrbiologi og forvaltning	5		5				
- NAT220, Praksis i naturforvaltning	5	x	x	x	x	x	5
Sum studiepoeng	180	67.5	52.5	15	45	5	60

Vedlegg 3. NOKUTs studentbarometer 2015 (<http://www.studiebarometeret.no/no/>)

Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium

Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag
Hjemmeside: <http://www.hint.no/>
Antall respondenter: 9 (60%)
Tallene er fra 2015

- Vis gjennomsnittsverdier for studieprogrammenes utdanningsgruppe
- Vis historiske data

> [Detaljert informasjon \(standardavvik, svarfordeling m.m.\)](#)

Fakta om studieprogrammene

Informasjonen er hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag
Andel av heltid	100%
Studiepoeng	180
Organisering	Campus
Prosent praksis	0%
Undervisningsspråk	NOR
Videreutdanning	Nei
Antall studenter totalt	53
Andel kvinner	26,4%
Andel menn	73,6%

[> Se NOKUT-portalen i DBH for flere registerdata](#)

Overordnet tilfredshet

Skala: 1-5 (1 = ikke enig og 5 = helt enig)

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Jeg går på det studieprogrammet jeg helst ville gå på	4,8	4,5
Jeg er, alt i alt, fornøyd med studieprogrammet jeg går på	4,1	4,1

Forventninger

Spørsmålene var nye i 2015.
Hvilke forventninger hadde du til:

Skala (0-5): 0=ingen, 1=lave og 5=høye. Svaret 0, "Ingen forventninger", inngår i gjennomsnittet.

NB! Tabellen under angir ikke andel som har svart 0!

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Undervisningen	3,4	4,1
Faglige tilbakemeldinger og veiledning	3,8	3,9
Det sosiale og faglige miljøet	3,8	4,6
Studieprogrammet generelt	3,9	4,3

Forventninger innfridd?

Skala (1-5): 1=i liten grad og 5= i stor grad.

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Mine forventninger til studieprogrammet generelt er innfridd	3,9	3,8

Tidsbruk

Det ble gjort endringer i disse spørsmålene i 2014, derfor viser vi ikke data for 2013, se lenke til "Om Studiebarometeret" øverst. Omtrent hvor mange timer per uke (i gjennomsnitt i semesteret) brukes på...:

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Læringsaktiviteter organisert av institusjonen	22,4	19,1
Ikke-organisert studieinnsats (inkludert frivillig samarbeid med andre studenter)	15,0	15,0
Studentenes studieinnsats vil påvirkes av om programmet går på del- eller heltid		
Andel av heltid	100%	

Motivasjon

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

Skala: 1-5 (1 = ikke enig og 5 = helt enig).

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Jeg er motivert for studieinnsats	4,0	3,8
Studieprogrammet bidrar til min motivasjon for studieinnsats	3,7	3,7
Jeg benytter meg av de organiserte læringsaktivitetene som tilbys	3,2	3,5
Jeg møter godt forberedt til undervisningen	2,8	3,0

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Jeg opplever at min studieinnsats er høy	3,3	3,2
Jeg opplever det som krevende å nå mine karaktermål	3,7	3,8

Praksis

Vi har ikke (nok) data på praksis på studieprogrammet(ene) du har valgt.

Indekser i detalj

Hvis du ønsker å vite hvilke spørsmål indeksene består av kan du trykke på disse under.

	Utmarksforvaltning, bachelorgradsstudium Bachelor, Høgskolen i Nord-Trøndelag	Gjennomsnitt Av alle Skogbruk
Læringsutbytte	3,6	3,6
Engasjement	3,8	4,0
Undervisning	3,6	3,8
Eksamen	4,0	3,8
Yrkesrelevans	4,0	4,1
Medvirkning	3,4	3,5
Læringsmiljø	4,2	4,0

Vedlegg B2

Innkalling til studieprogrammøte mandag 19.03.18

Hei igjen,

Vet at det er superhektisk for alle, men håper dere allikevel kan sette av litt tid til et kort studieprogrammøte førstkommande mandag, 19. mars. Møtet blir en oppfølger fra forrige gang hvor særlig studiebarometeret og undervisningssituasjonen for kommende studieår må diskuteres.

Sakliste:

1. Kort orientering fra arbeidet med markedsføring.
2. Anita orienterer om studentenes helse- og trivselsundersøkelse.
3. Med utgangspunkt i resultatene fra studiebarometeret- hva kan vi gjøre enda bedre?
4. Undervisningssituasjonen kommende studieår.
5. Orientering omkring markedsføring av vårt nye mastertilbud (Ole Jakob som ikke er forespurt om dette ennå☺)

Da vi igjen er uten nettilgang må jeg komme tilbake med hvor møtet skal være etter hvert.

Mvh
Rolf Terje

Referat fra studieprogrammøte mandag 19.03.18

- 1. Markedsføring.** Undertegnede orienterte om vår innsats i forbindelse med markedsføring inn mot søknadsfristen. I tillegg til at noen studenter har vært innom sine videregående skoler (og at flere er på vei) har vi deltatt på Åpen dag på Røstad 06.03. og nå sist helg på den 15. Villmarksmessen på Melhus. **Våre studenter har utvist stor innstas ved alle disse anledningene.**
- 2. Studentenes helse og trivselsundersøkelse.** Anita orienterte om undersøkelsen og minnet om at fristen her er 03.04.18. Dette betyr at vi må få til dette inneværende uke. Torgrim tar dette med 2. og 3. klasse og undertegnede tar dette med 1. klassen i løpet av forelesningene i dag.
- 3. Undervisningssituasjonen for kommende studieår.** Her er vi ikke i nærheten av å være i mål. **Situasjonen betegnes nå av samtlige som så alvorlig at vi må få vår ledelse i Bodø til å komme nedover for et dialogmøte om dette tidlig i april.** Her er utlyste stillinger fortsatt ikke besatt, Bjørn Roar må nedjustere sine undervisningsoppgaver (i henhold til 50 % stilling) og vi skal også dekke opp nye undervisningsoppgaver på vårt nye mastertilbud.
- 4. Studiebarometeret.** Studentenes evaluering gå oss et godt resultat, men alt kan bli bedre og seksjonen har besluttet å satse på følgende: **Relevans for arbeidslivet og medvirkning.** Undertegnede tar i løpet av dagen et møte med tillitsvalgt (Håkon Fjeld i 2.klasse) i sakens anledning.
- 5. Vårt nye mastertilbud.** Ole Jakob orienterte både fra møte her på Steinkjer hvor 27(!) deltok samt i Bodø. Interessen må betegnes som stor og styrmann Ole Jakob er klar på at vi må komme i gang med vårt nye tilbud i august.

21.03.18

Rolf Terje

Vedlegg B3

Innkalling til studieprogrammøte fredag 07.12.2018.

Ingen

Anita Sundet

Studieprogrammøte

Obligatorisk

✔ Rolf Terje Kroglund; ✔ Jan Eivind Østnes; ✔ Amy Elizabeth Eycott; ✔ Ole Jakob Sørensen; ⚠ Torggrim St
⚠ Lars Petter Løkken

Som arrangør behøver du ikke svare.

Tidspunkt fredag 7. desember 2018 10:00-11:30

Plassering Rom Ste E-010b Møterom Rundebord

10

Studieprogrammøte
Rom Ste E-010b Møterom Rundebord
Anita Sundet

11

Agenda:

1. Referat fra dialogmøter / møte med tillitsvalgte (Rolf Terje)
2. Forskningsstrategi for terrestrisk økologi (Jan Eivind)
3. Overgang til blokkundervisning for 2. og 3. årsstudenter (Torggrim)
4. Organisering av NAT340 for neste studieår (Torggrim)
5. Info fra administrasjonen (NOKUT, Studiebarometeret)
6. Eventuelt

Referat fra studieprogrammøte fredag 07.12.2018.

Til stede: Amy, Anita, Ingvild B.K., Jan Eivind, Lars Petter, Ole Jakob, Håkon, John, Torgrim og Rolf Terje.

1. **Organisering på Canvas:** Studentene opplever at faglærerne ikke er helt samstemt med hvor ting plasseres. Det kom forslag fra Torgrim på at det til våren blir en samling i gruppa slik at dette ble samkjørt i forkant av kommende studieår. Fram til den tid bruker vi best mulig skjønn.
2. **Time-edit: I dialogmøte med tillitsvalgte fra 2. studieår kom det fram at det ikke alltid var samsvar mellom den elektroniske timeplanen og de respektive faglærernes framdriftsplaner. Dette må innskjerpes og det var enighet om at vi lar den elektroniske timeplanen være fasit.**
3. **Forskningsstrategi for terrestrisk økologi.** Jan Eivind orienterte om dette. Han hadde i forkant av møtet også sendt ut utkast til en tekst på gruppas strategi. Møtedeltagerne var bekvem med utkastet.
4. **Overgang til konsentrert undervisning på emnene GEO220 og NAT 340.** Torgrim orienterte om sine tanker i forhold til dette. En av utfordringene er at det er flere studentgrupper (både campusstudenter og fjernstudenter) som er involvert i GEO220. Dette vil bli fulgt opp i eget møte med de sentrale aktører i møte allerede mandag 10.12.
5. **Info fra Administrasjonen ved Anita:** Anita kunne meddele at studiet vårt i særklasse hadde høyest svarprosent på studiebarometeret. Resultatene fra undersøkelsen kommer på mandag. Videre ble det orientert om det pågående arbeidet med NOKUT. Arbeidsgruppa på studiet består av Anita, Jan Eivind og Rolf Terje og vi erklærer oss å være i rute☺
6. **Eventuelt.**
 - a. Det kom forslag fra Jan Eivind på at studieprogrammøtene fra 01.01.2019 avholdes en gang i måneden.
 - b. Det kom forslag fra Amy på at vi tidlig på våren må se på mannskapskabalene for undervisninga for studieåret 2019/2020.

09.12.2018

Rolf Terje Kroglund

Vedlegg B4

Referat dialogmøte 14.03.2018

Tilstede:

Håkon Fjeld (tillitsvalgt 2. naturforvaltning)

Rolf Terje Kroglund (programansvarlig naturforvaltning) referent

Møtested:

Rolf Terje sitt kontor

Saksliste:

1. Studiebarometeret:

Etter bestilling fra lokalt utdanningsutvalg (UU) er vi bedt om å jobbe videre med resultatene fra studiebarometeret 2017. Bachelorgradsstudiet i naturforvaltning oppnådde gode resultater, men vi var selvsagt enige om at det alltid er ting som kan gjøres bedre.

De tillitsvalgte ble i dette møtet orientert om at vi i studieprogrammøte skulle identifisere to momenter fra studiebarometeret som det skulle settes særlig fokus på. Målsettingen var selvsagt enda høyere score i 2018. I samråd med de tillitsvalgte ble vi enige om at postene: **Studiets relevans for yrkeslivet og Studentenes medvirkning i undervisningen** ble utpekt som satsingsfelt.

2. Annet:

Studentene uttrykte at de stort sett er veldig godt fornøyd. De kunne meddele at vi er flinke til å variere undervisningsform i de enkelte emner. De opplever at med laboratoriearbeid, utferder og ekskursjoner, som inngår i flere emner, også har mye å si for kontakten mellom studentene og faglærerne.

Møtet ble avsluttet med å understreke at deres innspill i forhold til resultatene fra studiebarometeret ville bli med til neste studieprogrammøte.

16.03.2018

Rolf Terje Kroglund

Studieprogramansvarlig
naturforvaltning

Håkon Fjeld

Tillitsvalgt 2.

Referat dialogmøte 30.10.18

Tilstede:

Halvor Hafsås, (tillitsvalgt 2. naturforvaltning)

Anna Bang Skulstad (tillitsvalgt, vara 2. naturforvaltning)

Rolf Terje Kroglund (programansvarlig, naturforvaltning) referent

Møtested: Rolf Terje sitt kontor

Saksliste:

- **Canvas.** Studentene opplever at de fagansatte bruker den nye læringsplattformen litt ulikt. Dette innebærer helt konkret at eksempelvis forelesninger ikke legges på samme sted. Studentene finner det de er ute etter, men det kan ta unødvendig lang tid og følgelig av og til skape litt irritasjon.
- **Samsvar mellom time-edit (elektronisk timeplan) og kommunisert framdriftsplan.** Studentene minner om at vi må passe på å fjerne forelesninger fra «time-edit» dersom det ikke harmonerer med kommunisert framdriftsplan. Det er derfor viktig at hver enkelt emneansvarlig går gjennom sine framdriftsplaner og deretter gir melding til Nina om å justere den elektroniske timeplanen i henhold til framdriftsplan.
- **Læringsmål for hvert enkelt emne.** Studentene ønsker at dette kommuniseres muntlig ved studiestart i hvert emne.
- **GIS- undervisning.** GIS-labben er for liten i forhold til antall studenter. Dette oppleves som uheldig da det kan være utfordrende mhp. at alle får samme informasjon. På en slik «arbeidslab». blir det også noe mer «støy» under undervisninga og studentene utfordrer oss på hvorvidt det kan benyttes mikrofon tilknyttet høytalere på GIS-laboratoriet.
- **Eventuelt.**

Stemningen er god både mellom studenter og mellom studenter og ansatte. Det er noe rotete på campus, men alle ser fram mot nye hus og tåler derfor dette i en overgangsfase.

02.11.18

Rolf Terje Kroglund (studieprogramansvarlig)

(tillitsvalgte)

Vedlegg B6

Dato	1.0: Hvilket studium går du? // What do you study?
09.11.2018 20:42:13	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
10.11.2018 12:06:35	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
10.11.2018 15:29:56	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
10.11.2018 15:39:47	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
11.11.2018 09:16:17	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
11.11.2018 18:55:40	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
12.11.2018 09:43:37	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
12.11.2018 10:30:46	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
12.11.2018 13:47:59	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
12.11.2018 16:28:09	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
12.11.2018 21:57:31	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
14.11.2018 23:50:52	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
16.11.2018 12:24:41	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
20.11.2018 15:23:16	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
23.11.2018 11:21:27	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning
29.11.2018 16:12:30	Bachelor i naturforvaltning / utmarksforvaltning

2: Hvor langt i studiet har du kommet? // What is your progress?

Andre studieår // 2nd year of study

Første studieår // 1st year of study

Første studieår // 1st year of study

Første studieår // 1st year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Første studieår // 1st year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Første studieår // 1st year of study

Tredje studieår // 3rd year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Andre studieår // 2nd year of study

Første studieår // 1st year of study

Tredje studieår // 3rd year of study

Første studieår // 1st year of study

3.1: A: Alt i alt var undervisningsaktivitetene godt planlagt // Ove

3

4

3

3

2

4

5 (highest score)

3

4

4

2

3

5 (highest score)

5 (highest score)

4

4

3.2: B: Jeg oplevde at den totale arbejdsmængden var som for

3

3

2

3

4

4

5 (highest score)

1 (lowest score)

3

3

1 (lowest score)

5 (highest score)

5 (highest score)

5 (highest score)

3

4

3.3: C: De ulike vurderingsmetodene (f.eks. mappe, oppgave, p

5 (highest score)

1 (lowest score)

4

4

3

4

5 (highest score)

4

3

3

1 (lowest score)

3

Vet ikke // I don't know

5 (highest score)

4

4

4.1: A: Jeg har deltatt aktivt i de organiserte læringsaktivitetene

4

5 (highest score)

3

5 (highest score)

4

5 (highest score)

5 (highest score)

2

3

4

4

3

4

5 (highest score)

5 (highest score)

4

4.2: B: Emnene jeg tok dette semesteret har gitt meg TEORET

4

5 (highest score)

3

4

4

5 (highest score)

5 (highest score)

4

4

5 (highest score)

2

4

4

4

5 (highest score)

3

4.3: C: Emnene jeg tok dette semesteret har gitt meg PRAKTIS

4

4

4

5 (highest score)

4

4

5 (highest score)

4

3

5 (highest score)

2

4

3

5 (highest score)

4

3

5.1: A: Jeg opplever at det er godt miljø blant studentene på stu

4

4

Vet ikke // I don't know

4

Vet ikke // I don't know

4

5 (highest score)

4

5 (highest score)

4

3

5 (highest score)

4

4

4

3

5.2: B: Jeg opplevde at aktiviteter UTENOM emnene også bidro

Vet ikke // I don't know

2

Vet ikke // I don't know

2

1 (lowest score)

Vet ikke // I don't know

5 (highest score)

2

3

3

1 (lowest score)

3

5 (highest score)

2

3

3

6: Hva kunne vært gjort annerledes for å forbedre dette semesteret? // Suggestions to improve this semester of your program?

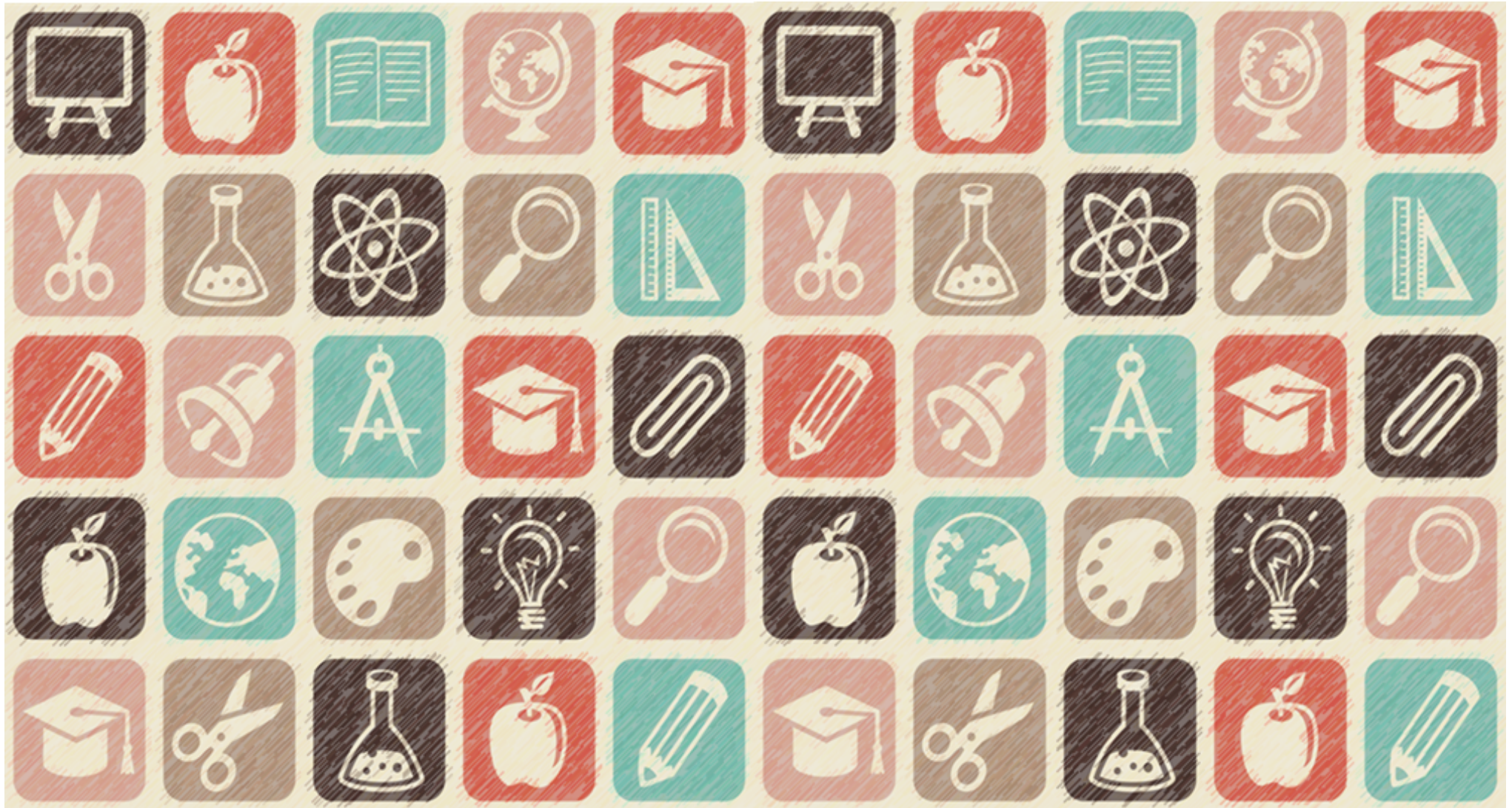
Vedlegg B7

Nord universitet
Fakultet for biovitenskap og akvakultur
Bachelor i utmarksforvaltning

Antall besvarelser: 19
Svarprosent: 79%

STUDIEBAROMETERET 2017

Studiebarometeret

NOKUT gjennomfører den nasjonale spørreundersøkelsen om studentenes opplevde studiekvalitet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Resultatene presenteres på studiebarometeret.no.

Om rapporten

Rapporten er laget for å hjelpe institusjonene i kvalitetsarbeidet. Institusjonene får i tillegg anonymiserte rådata. Det utarbeides ikke rapporter eller vises data for program/enheter med færre enn 6 svarende. Noen få spørsmål er ikke inkludert i rapporten, for eksempel noen av spørsmålene om internasjonalisering. Praksisspørsmålene finnes bare i programrapportene. Data på alle spørsmålene vil finnes i rådataene. Tallene i rapporten kan i noen tilfeller avvike noe fra tallene i nettportalen. Dette skyldes at tallene i rapporten kun baserer seg på 2017-data, mens vi slår sammen data for de to siste årene for små programmer i nettportalen. Indeksverdier for tidligere år beregnes ut i fra hvilke spørsmål som inngår i indeksen i inneværende år, i de tilfellene der dette ikke er likt for alle årene. For 2017 gjelder dette følgende indekser: Læringsmiljø.

Hvem inngår?

Undersøkelsen ble gjennomført for femte gang høsten 2017, og gikk ut til ca. 64 000 studenter. Alle studenter i andre studieår på bachelor- og masterprogram, samt studenter i sitt femte studieår på integrerte masterprogram og lange profesjonsutdanninger, ble invitert til å svare på skjema.

Om svarprosenten

Svarprosenten som vises i denne rapporten baserer seg på alle respondenter som har startet å besvare undersøkelsen. Frafallet i skjemautfyllingen blant disse, frem til spørsmålet om overordnet tilfredshet, er på ca. 10 prosent. De aller fleste respondentene fyller ut hele eller nesten hele skjemaet.

Tema for undersøkelsen

Undersøkelsen tar for seg ulike sider av studiekvalitet. I tillegg finnes flere spørsmål om engasjement, motivasjon og tidsbruk. Spørreskjemaet er rettet mot studieprogramnivå. I utgangspunktet får alle studentene de samme spørsmålene, uavhengig av type studieprogram. Det er imidlertid noen spørsmål som ikke alle får. Spørsmålene om praksis stilles bare til studenter som har hatt erfaring med praksis. I tillegg har institusjonene kunnet velge mellom (maks to av) fire ulike valgbare spørsmålsbatterier. I årets undersøkelse er det flere spørsmål om internasjonalisering. Noen av disse spørsmålene stilles kun til internasjonale studenter, eller studenter som har erfaring fra ulike typer studieopphold i utlandet. Skjemaet baserer seg på erfaringer fra norske og utenlandske spørreskjema, og er kommet til som et resultat av et samarbeid mellom NOKUT og sektoren. Vi bruker primært en 5-delt Likert-skala, der 5 er mest fornøyd / mest enig.

Studiebarometeret.no

I nettportalen er det mulig å sammenligne studieprogram. Portalen er et verktøy for høyskoler, universitet og andre som ønsker å finne informasjon om studentenes oppfatninger av kvaliteten. 2017-tallene blir publisert på nettportalen i starten av februar 2018. Portalen inneholder tidsserier og detaljerte data (standardavvik, svarfordeling m.m.) per spørsmål per studieprogram (klikk på «> Detaljert informasjon» til høyre under søylediagrammene).

Mer informasjon: <http://studiebarometeret.no/no/artikkel/2>

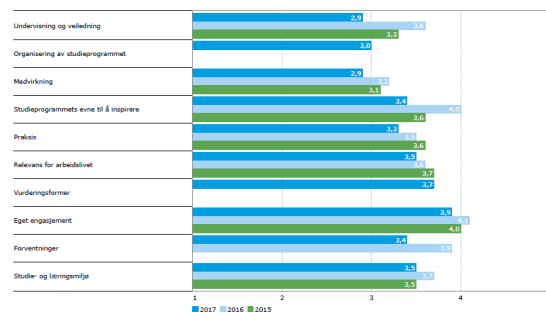

I denne rapporten presenteres resultatene fra Studiebarometeret 2017. Øverst til venstre står navn på studieprogram og institusjon denne rapporten gjelder for. Resultatene presenteres tematisk, slik det fremgår av overskriften øverst på hver side. Informasjon om antall respondenter i undersøkelsen og svarprosent finnes på forsiden av rapporten.

HOVEDOMRÅDER

Rapporten oppsummerer resultatene av undersøkelsens hovedområder. Indikatorene er beregnet ved å legge sammen vurderingen av alle enkeltspørsmålene innenfor hvert tema og er gjennomsnittsverdier for studieprogrammet.

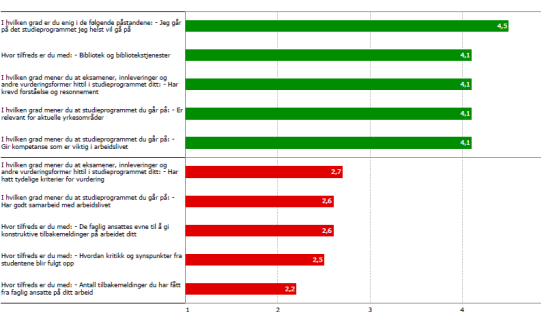
Resultatene er gruppert etter hovedområde, og viser sammenligninger mot tilsvarende tall fra 2015 og 2016.

TOPP OG BUNN

På side 4 vises de fem spørsmålene som skårer høyest og lavest i undersøkelsen. Grønt indikerer de mest positive resultatene, mens rødt indikerer de mest negative.

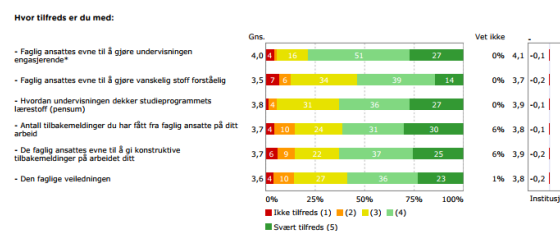
På side 5 vises de fem spørsmålene som avviker mest fra det nasjonale gjennomsnittet, mens side 6 viser de største avvikene sammenlignet med 2016.

RESULTATOVERSIKT

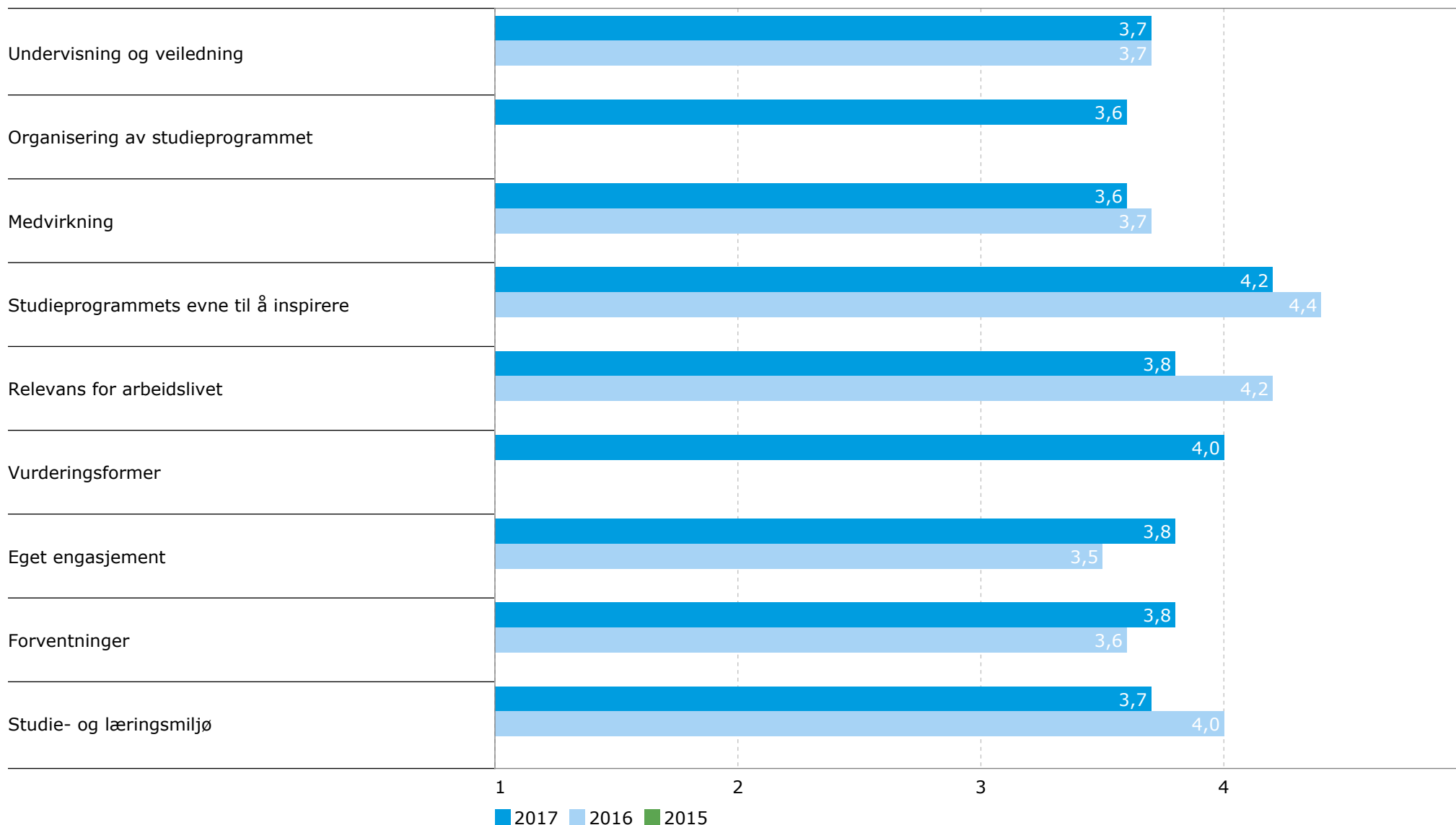
Hoveddelen av rapporten består av resultater på enkeltspørsmål. Øverst på hver side vises hvilket hoved-område spørsmålene tilhører. Resultatene blir presentert grafisk som frekvenser (dvs. svarfordeling).

Positive svar er markert med grønne farger, mens svar i lavere kategorier markert med gule/oransje/røde farger. Svaralternativet "Vet ikke" er ikke inkludert i svarfordelingen, men denne andelen vises til høyre for figuren. Lengst til høyre for figuren sammenlignes studieprogrammet med resultatet fra 2015, 2016 og institusjonen. Til venstre for figuren vises gjennomsnitt for spørsmålet.

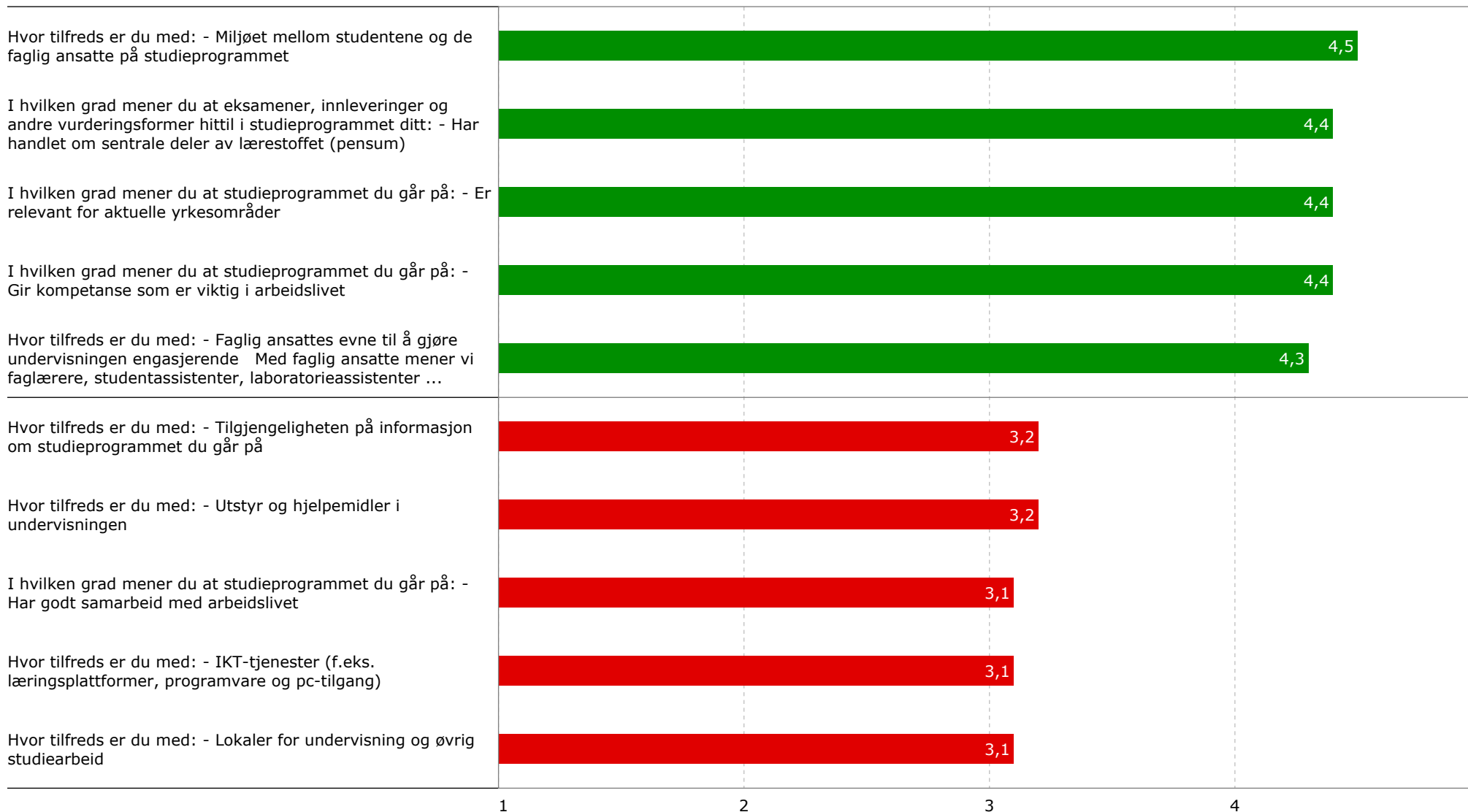

Enkeltspørsmålene i undersøkelsen er gruppert i hovedområder. Hvert hovedområde består av flere enkeltspørsmål innenfor et overordnet tema.

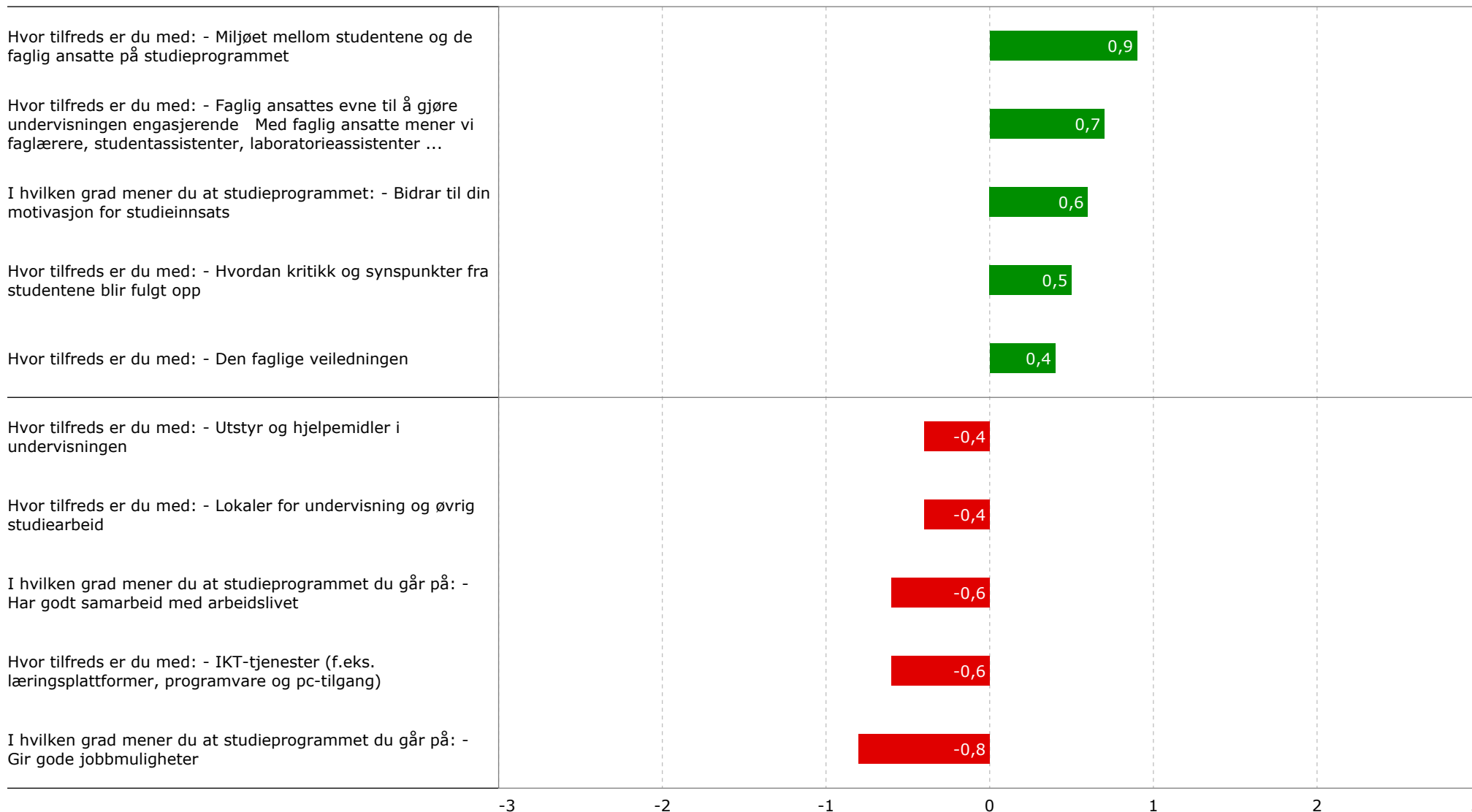

Nedenfor vises de fem enkeltspørsmålene som blir vurdert høyest og lavest av studentene. Spørsmålene kan være en indikasjon på styrker og utfordringer.

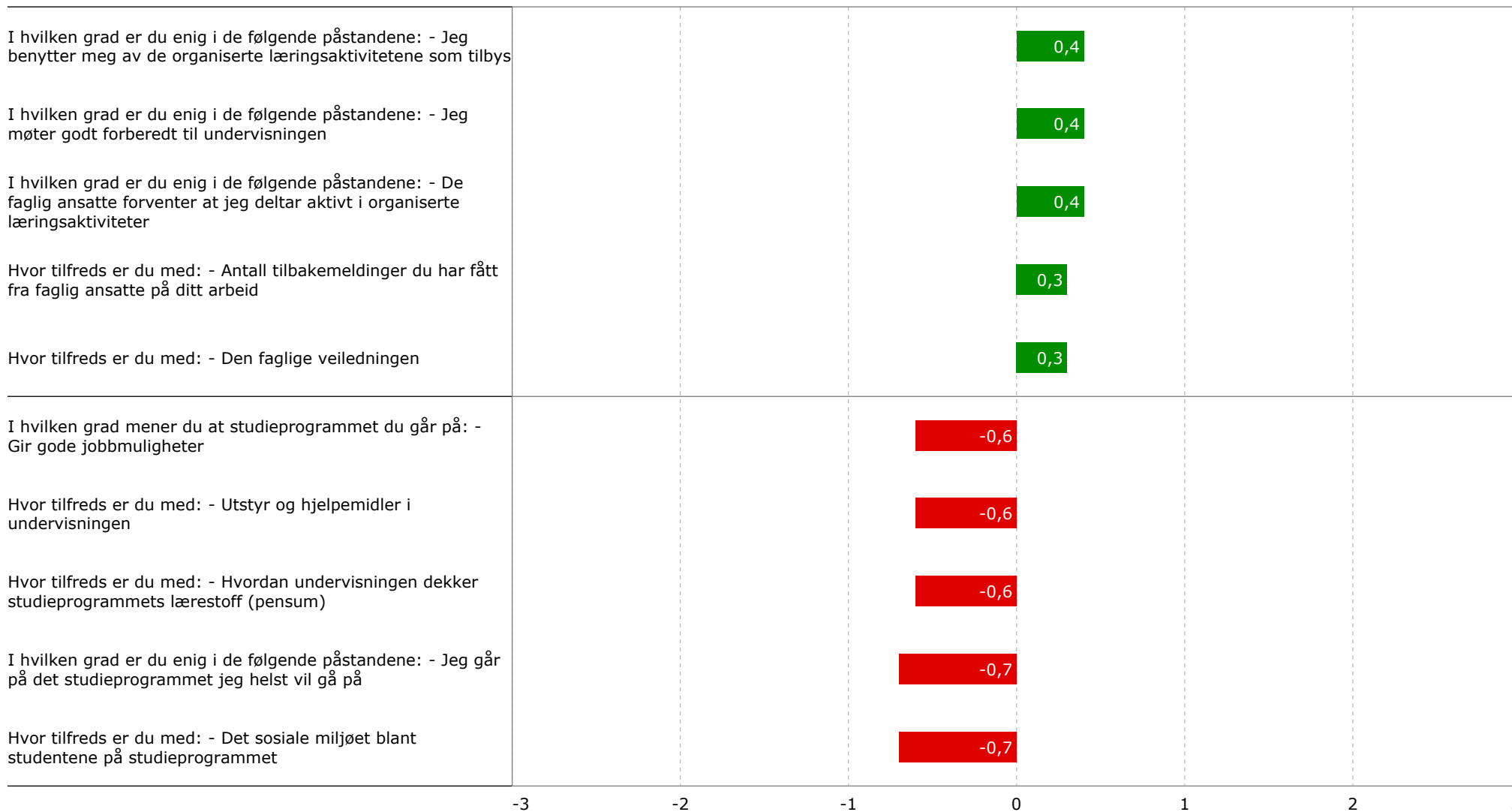

Nedenfor vises de fem enkeltspørsmålene som avviker mest positivt og mest negativt sammenlignet med det nasjonale gjennomsnittet.

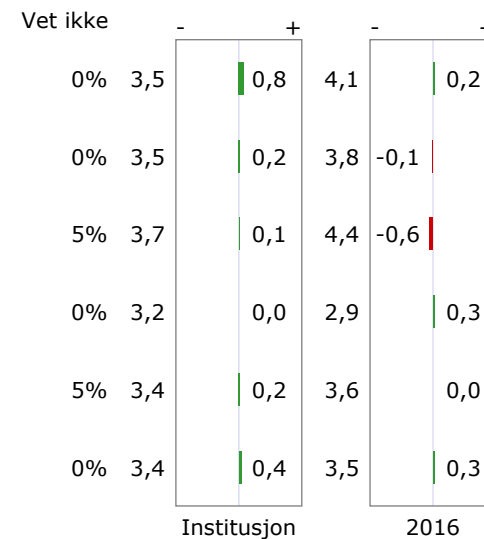
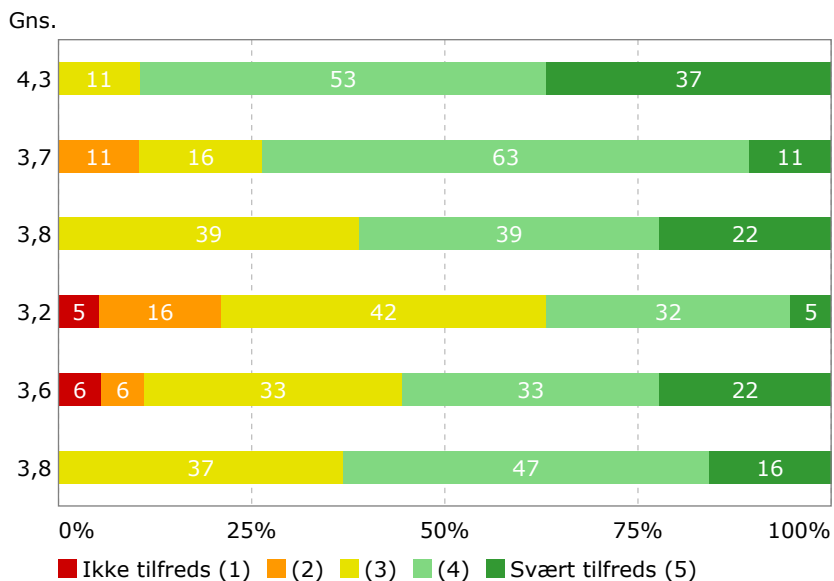
Nedenfor vises de fem enkeltpørsmålene som avviker mest positivt og mest negativt sammenlignet med resultatet fra 2016.

Hvor tilfreds er du med:

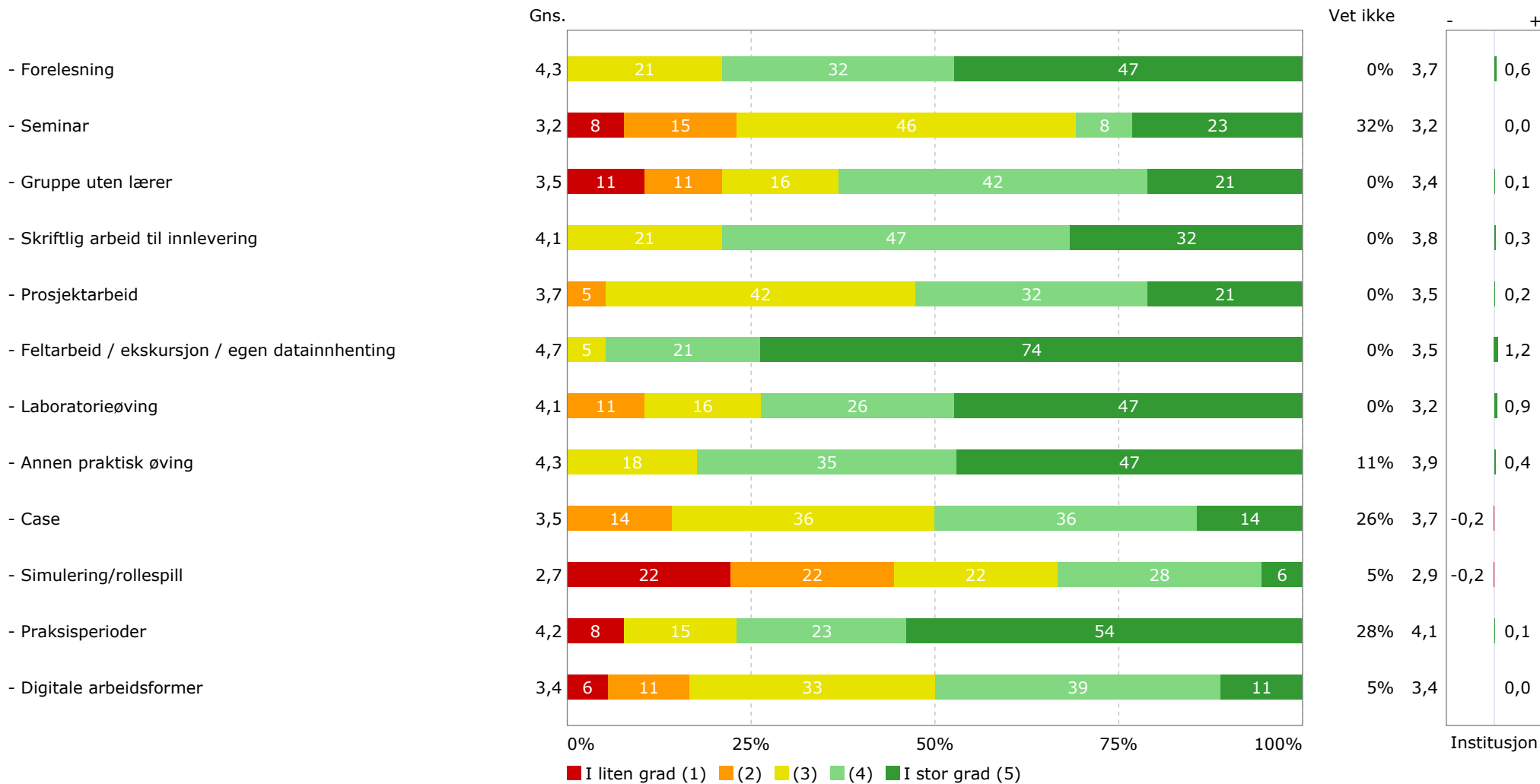
- Faglig ansattes evne til å gjøre undervisningen engasjerende*
- Faglig ansattes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig
- Hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff (pensum)
- Antall tilbakemeldinger du har fått fra faglig ansatte på ditt arbeid
- De faglig ansattes evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet ditt
- Den faglige veiledningen

* Med faglig ansatte mener vi faglærere, studentassistenter, laboratorieassistenter og andre faglig ansatte som bidrar i undervisningen.

I hvilken grad bidrar disse undervisnings- og arbeidsformene til din læring?

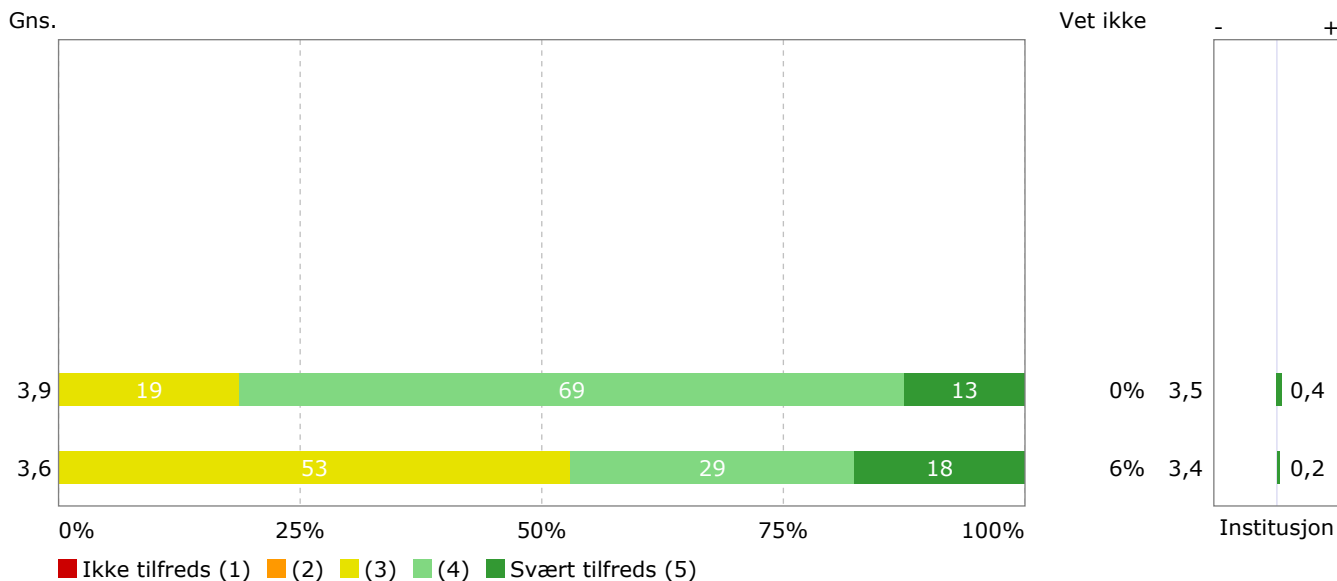

Dette spørsmålsbatteriet var ikke med i 2016.

Hvor tilfreds er du med:

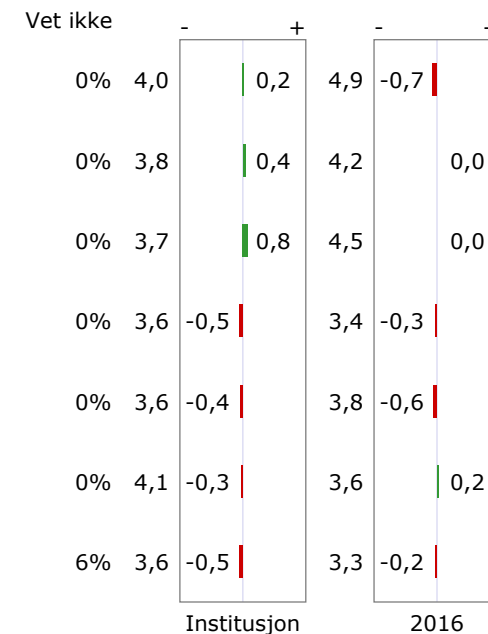
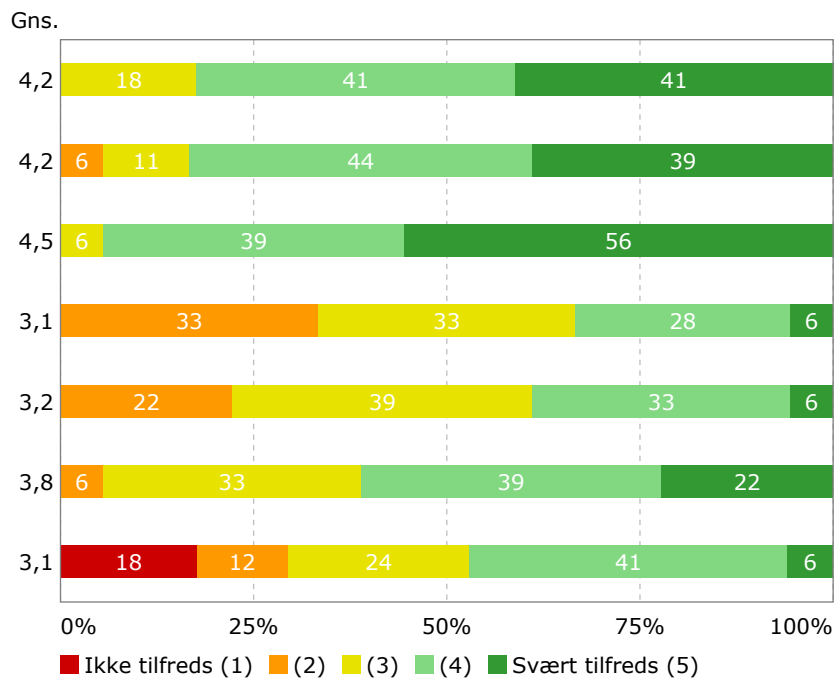
- Tilbakemeldingene fra faglig ansatte på skriftlig arbeid før endelig innlevering
- Tilbakemeldingene fra faglig ansatte etter endelig innlevert skriftlige arbeid
- Tilbakemeldingene fra faglig ansatte på ikke-skriftlig arbeid
- Tilbakemeldingene fra andre studenter på skriftlig eller ikke-skriftlig arbeid
- Faglige diskusjoner og veiledning fra faglig ansatte
- Hvordan tilbakemeldingene og veiledningen fra faglig ansatte har bidratt til læringsutbyttet ditt

Hvor tilfreds er du med:

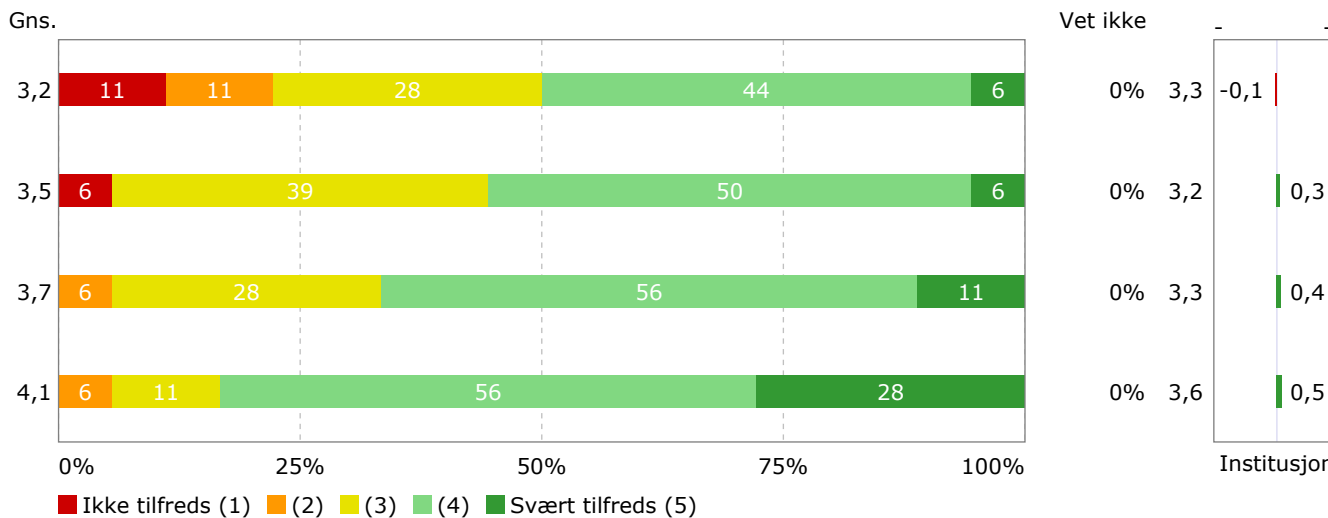
- Det sosiale miljøet blant studentene på studieprogrammet
- Det faglige miljøet blant studentene på studieprogrammet
- Miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet
- Lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid
- Utstyr og hjelpemidler i undervisningen
- Bibliotek og bibliotekstjenester
- IKT-tjenester (f.eks. læringsplattformer, programvare og pc-tilgang)

Hvor tilfreds er du med:

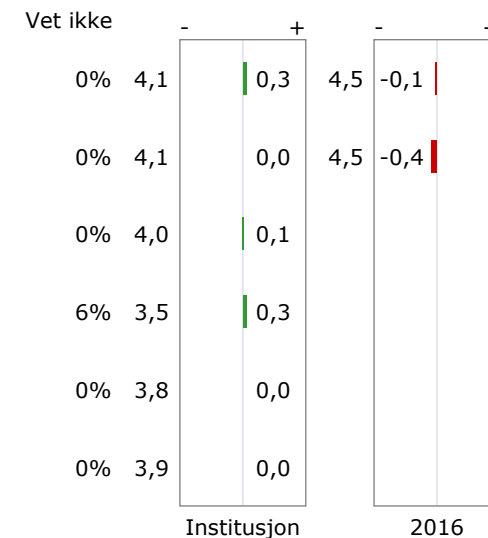
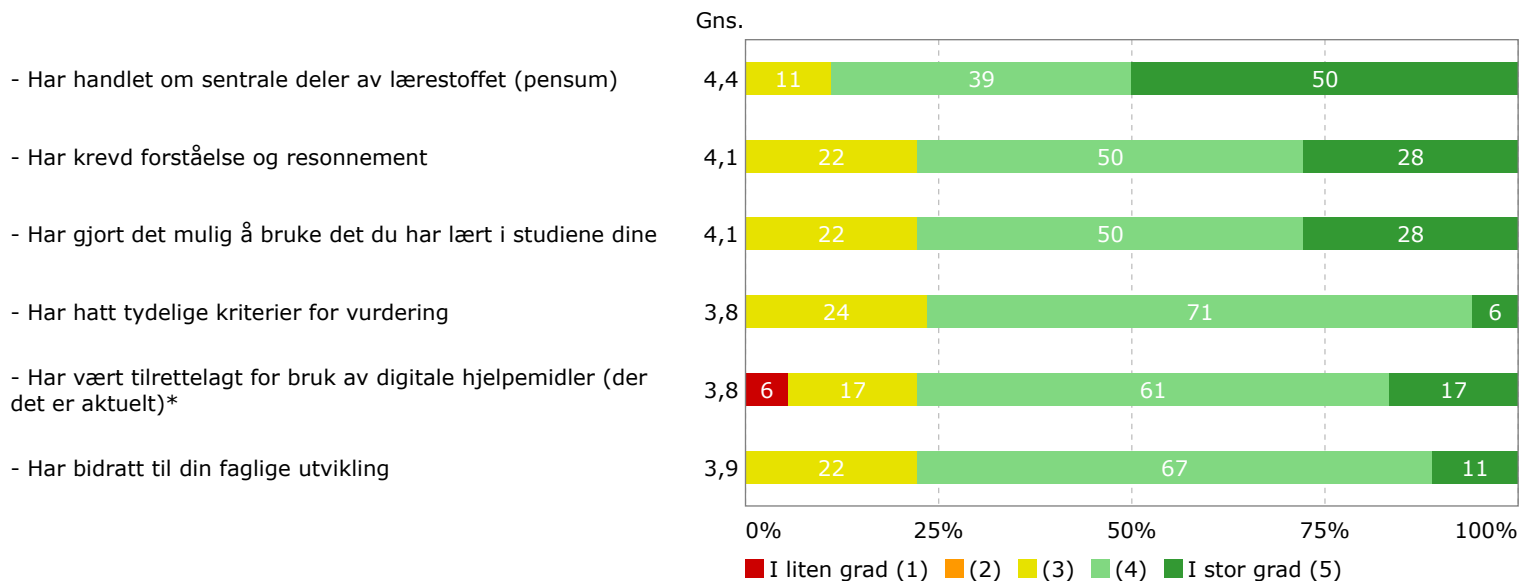
- Tilgjengeligheten på informasjon om studieprogrammet du går på
- Kvaliteten på informasjonen om studieprogrammet du går på
- Den administrative tilretteleggingen av studieprogrammet (timeplan, studieplan, etc.)
- Den faglige sammenhengen mellom emnene i studieprogrammet

Dette spørsmålsbatteriet er nytt i 2017.

I hvilken grad mener du at eksamener, innleveringer og andre vurderingsformer hittil i studieprogrammet ditt:

* Med digitale hjelpemidler mener vi bruk av PC og andre digitale verktøy til eksamen og innleveringer.

Dette spørsmålsbatteriet gjennomgikk store endringer i 2017.

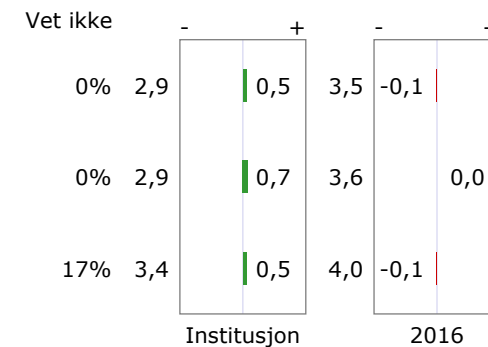
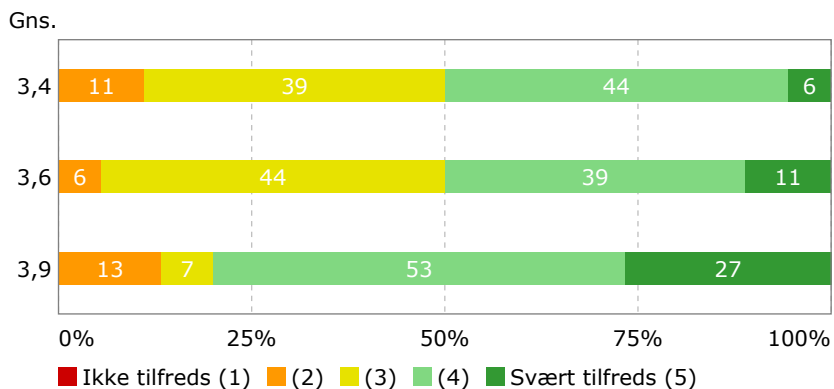

Hvor tilfreds er du med:

- Studentenes mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet

- Hvordan kritikk og synspunkter fra studentene blir fulgt opp

- Det lokale studentdemokratiet (fagutvalg, tillitsvalgte, studentparlament o.l.)*

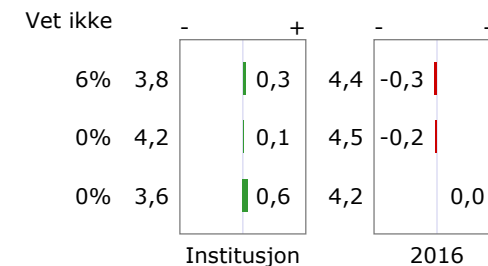
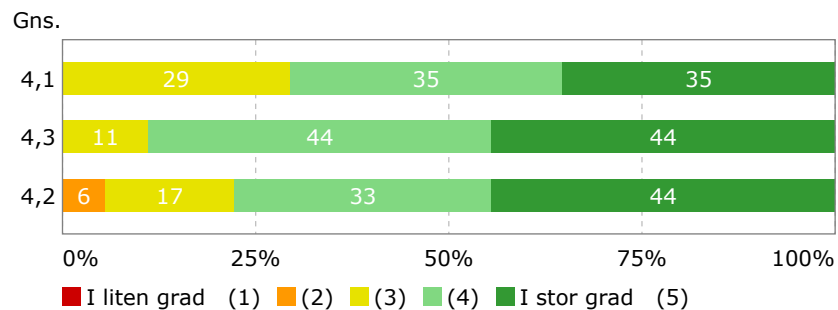

* Med studentdemokratiet mener vi fagutvalg, tillitsvalgte, studentparlament og andre studentorganisasjoner som kan påvirke studieprogrammet ditt.

I hvilken grad mener du at studieprogrammet:

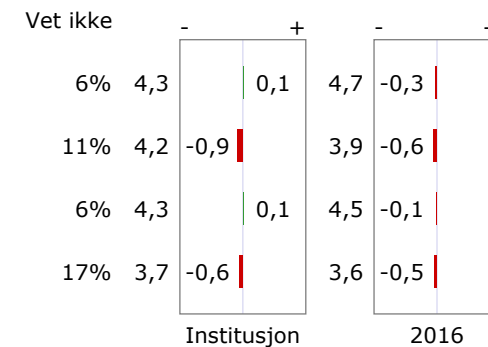
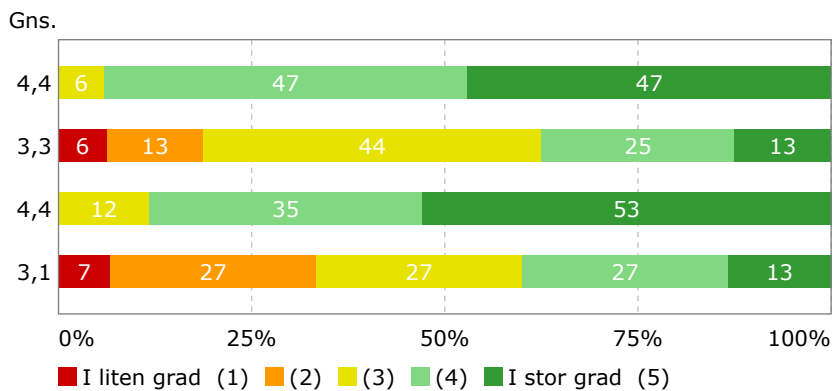
- Er stimulerende
- Er faglig utfordrende
- Bidrar til din motivasjon for studieinnsats

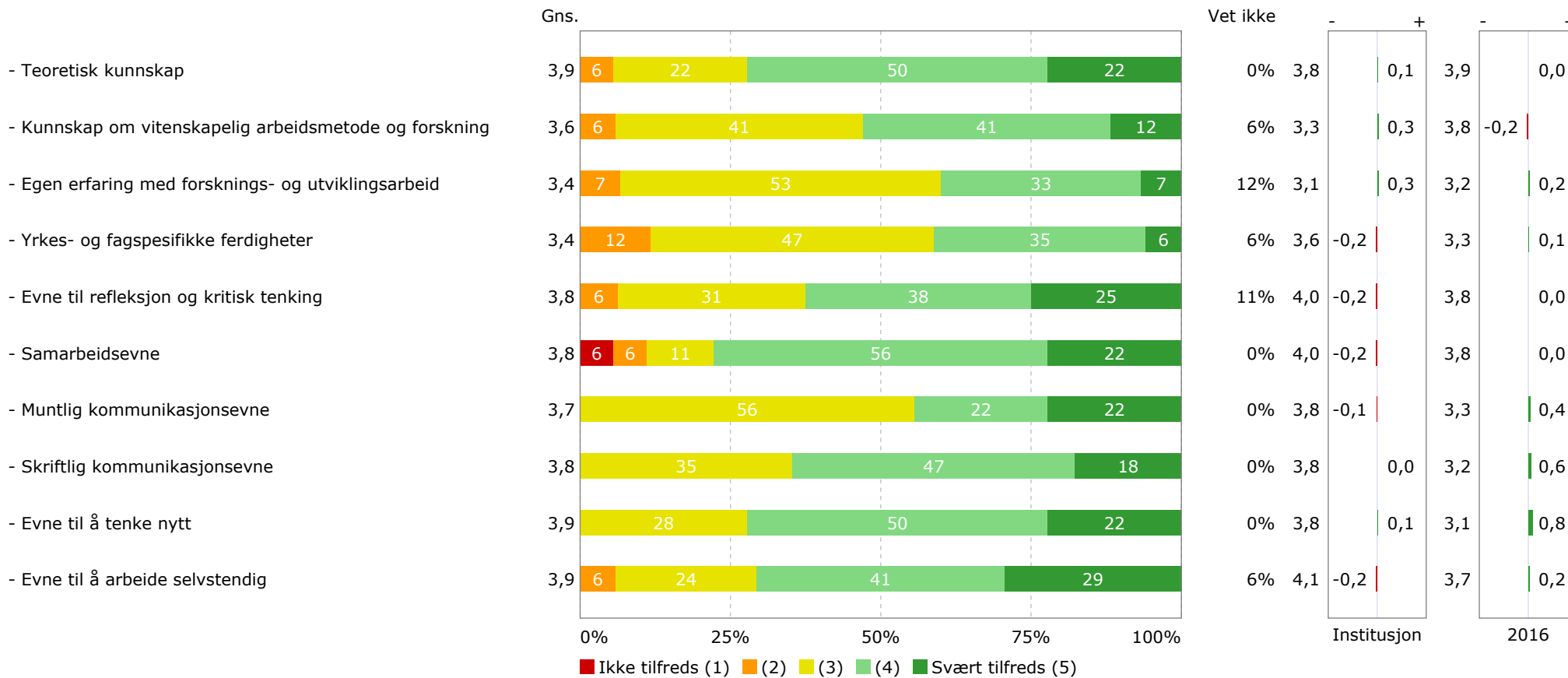
I hvilken grad mener du at studieprogrammet:

- Er relevant for aktuelle yrkesområder
- Gir gode jobbmuligheter
- Gir kompetanse som er viktig i arbeidslivet
- Har godt samarbeid med arbeidslivet

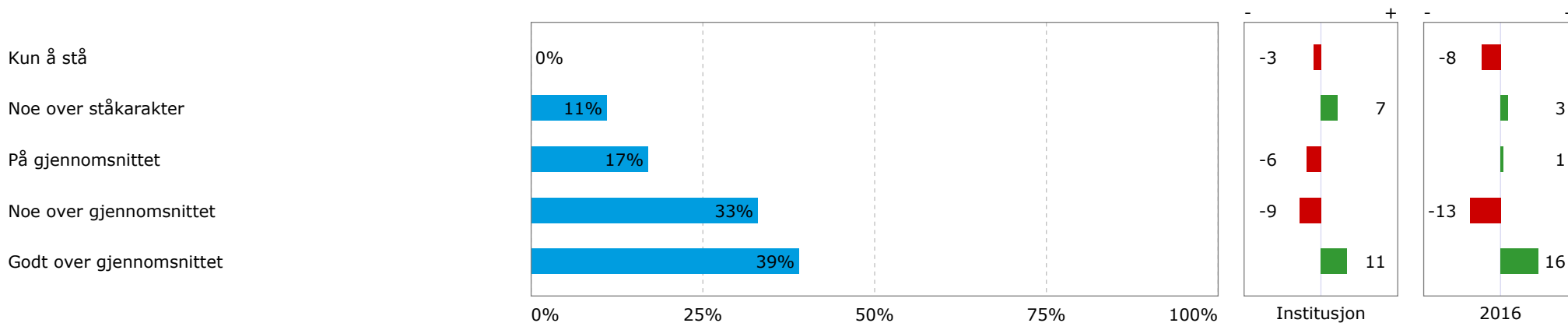

Hvor tilfreds er du med eget læringsutbytte hittil i studiet, når det gjelder:

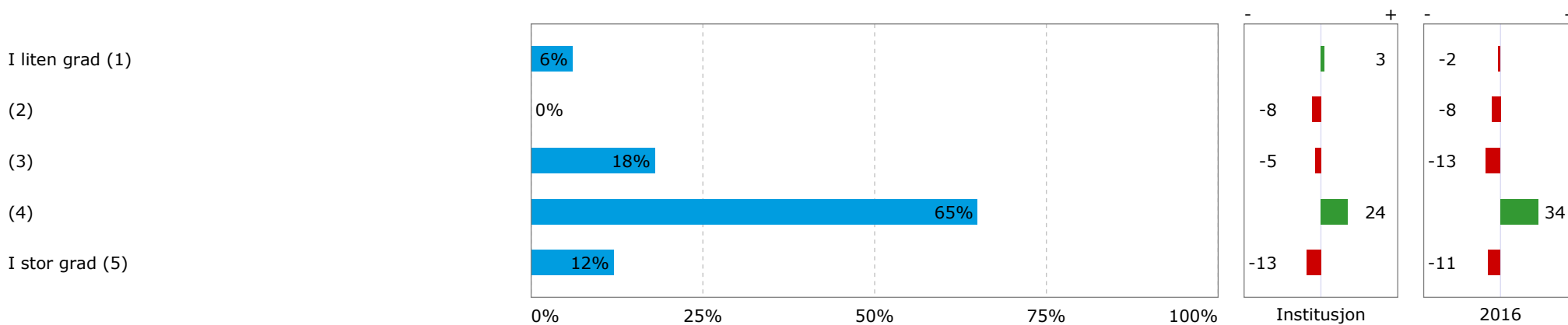

Hvilket mål har du til dine karakterer?

Det er krevende å nå karaktermålene mine:

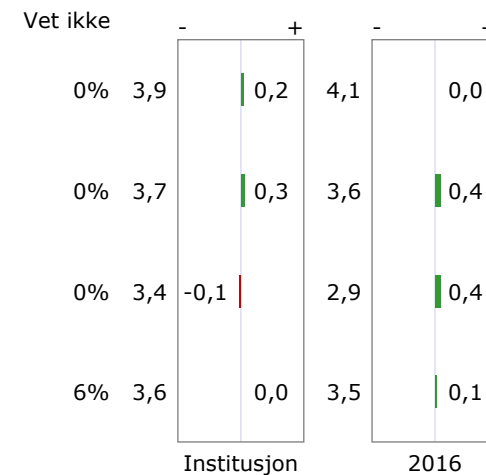
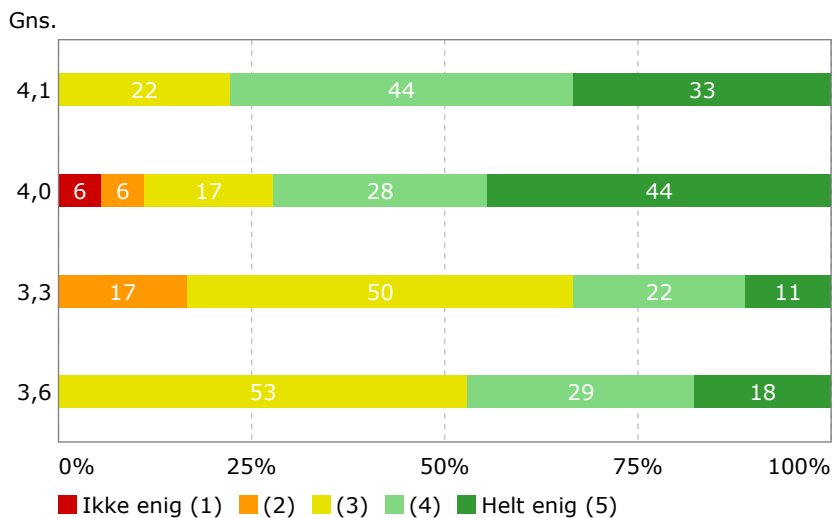
I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

- Jeg er motivert for studieinnsats

- Jeg benytter meg av de organiserte læringsaktivitetene som tilbys

- Jeg møter godt forberedt til undervisningen

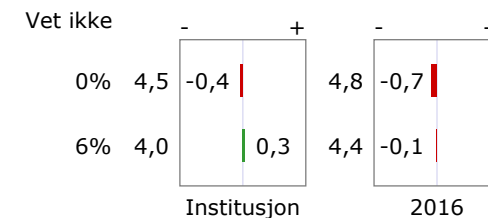
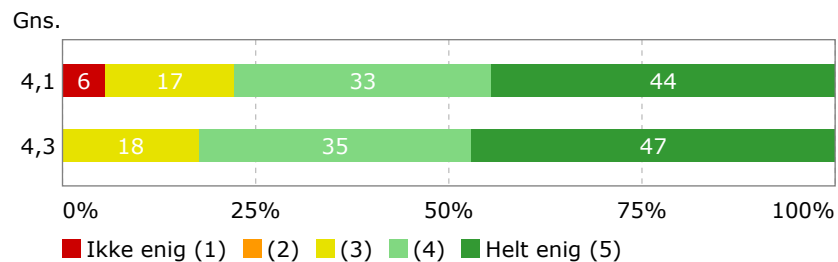
- Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

- Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på
- Jeg er, alt i alt, tilfreds med studieprogrammet jeg går på

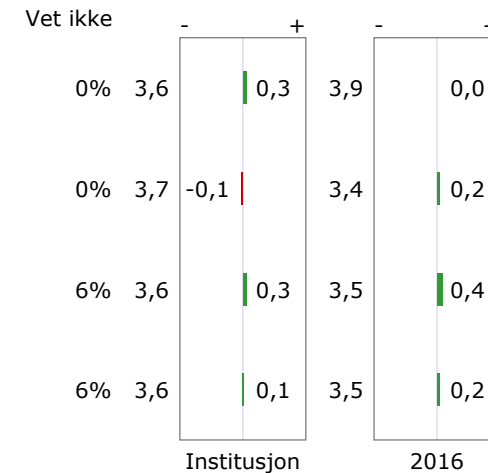
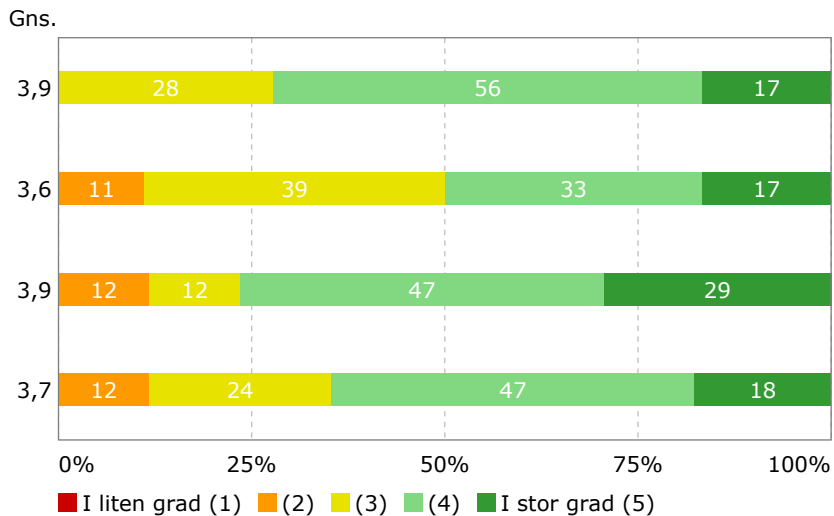
I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

- Jeg opplever at de faglig ansatte stiller klare forventninger til meg som student

- De faglig ansatte forventer at jeg stiller forberedt til organiserte læringsaktiviteter

- De faglig ansatte forventer at jeg deltar aktivt i organiserte læringsaktiviteter

- De faglig ansatte har høye faglige ambisjoner på vegne av meg som student

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

- Jeg får tilbakemeldinger fra mine medstudenter på arbeid/oppgaver ved bruk av digitale hjelpemidler

- De faglig ansatte bruker digitale hjelpemidler for å aktivt involvere studentene i undervisningen (quiz, meningsmålinger, etc.)

- Jeg deltar mer aktivt i undervisningen når de faglig ansatte bruker digitale hjelpemidler

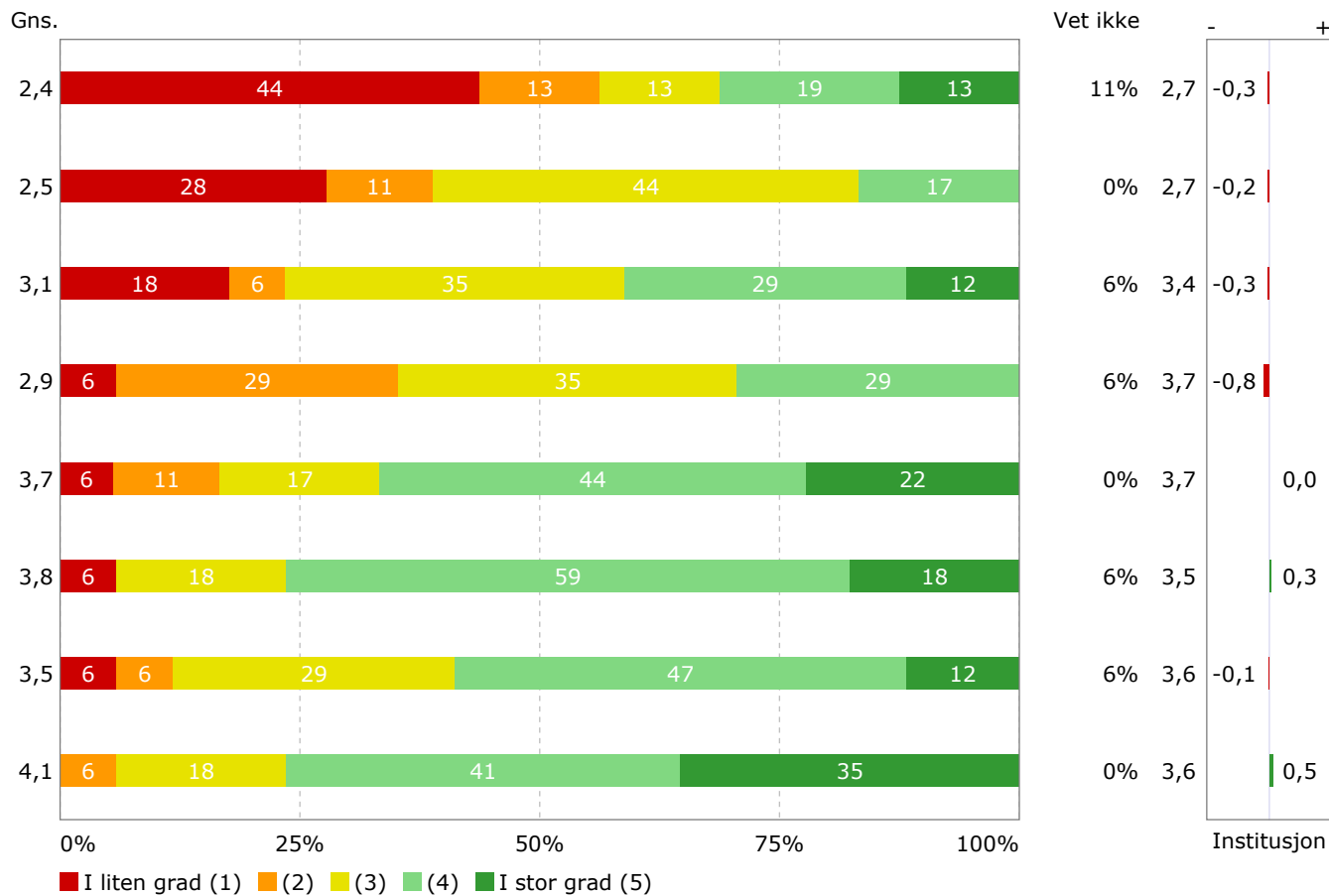
- Undervisningslokalene er tilpasset bruk av digitale hjelpemidler

- Jeg får tilbakemeldinger fra de faglig ansatte på arbeid/oppgaver ved bruk av digitale plattformer

- De faglig ansatte legger til rette for at jeg skal bruke digitale hjelpemidler utenom undervisningen

- De digitale hjelpemidlene som brukes i studieprogrammet er brukervennlige

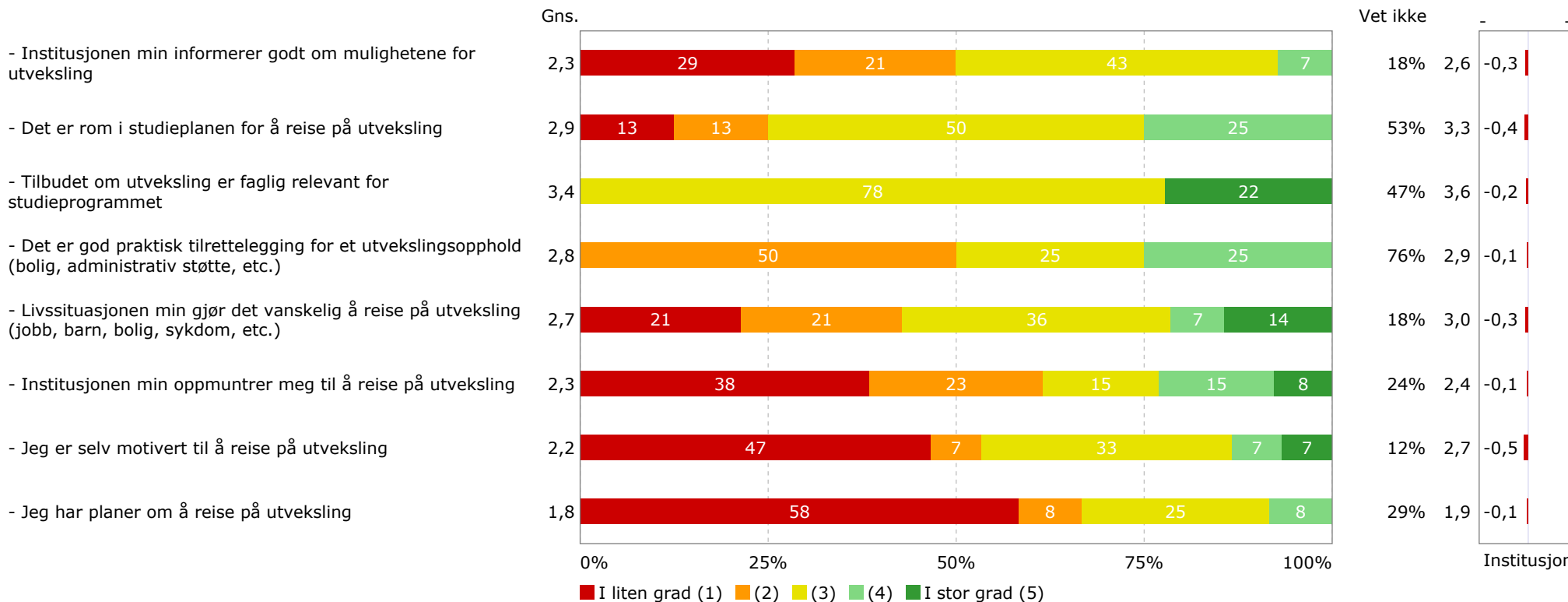
- Digitale hjelpemidler brukes på en hensiktsmessig måte på studieprogrammet

Dette spørsmålsbatteriet er nytt i 2017.

I hvilken grad er du enig i følgende påstander om utveksling utenfor Norge:

Dette spørsmålsbatteriet er nytt i 2017.

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:

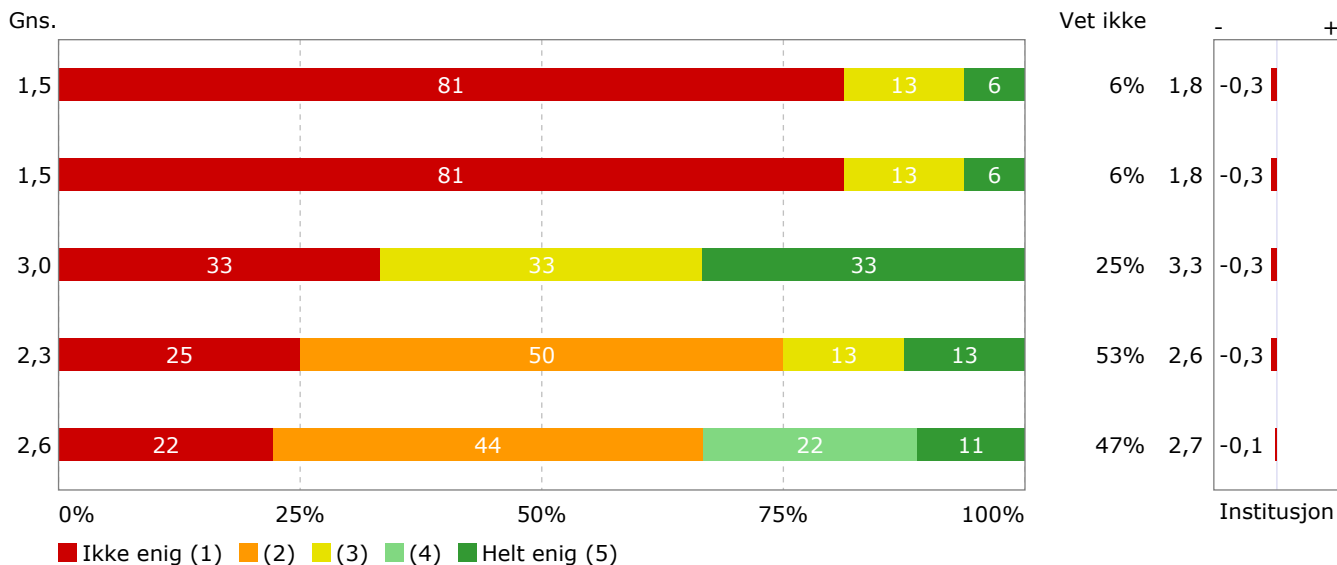
- Jeg foretrekker engelsk fremfor norsk som undervisningsspråk

- Jeg foretrekker pensum på engelsk fremfor norsk

- Jeg er godt fornøyd med de utenlandske gjesteforeleserne

- Det er god faglig integrering mellom norske og internasjonale studenter

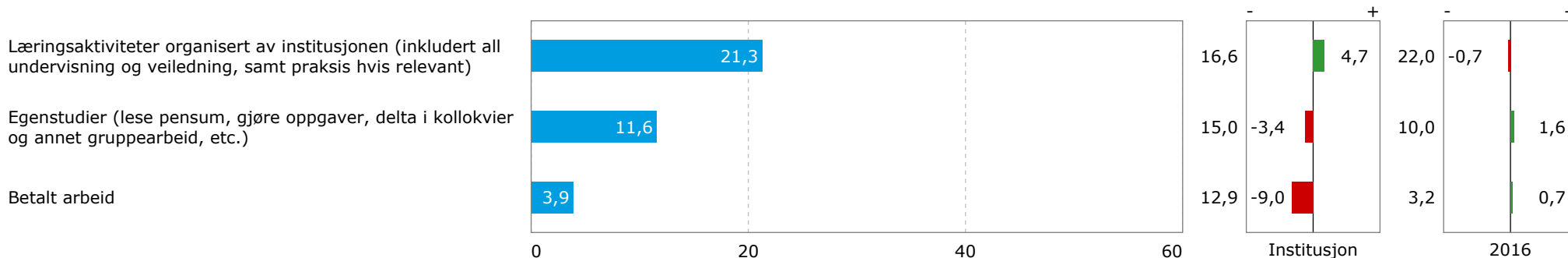
- Det er god sosial integrering mellom norske og internasjonale studenter

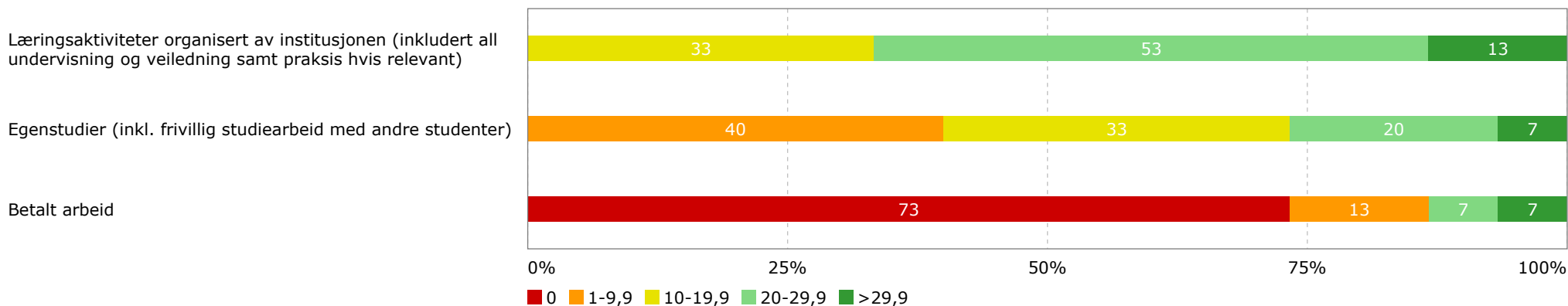
Dette spørsmålsbatteriet er nytt i 2017.

Her ba vi studentene fordele sin totale studieinnsats. De ble bedt om å anslå hvor mange timer per uke, de i gjennomsnitt på studiet (ikke medregnet ferier), brukte på:

Gjennomsnittverdiene på tidsbruk angis over. Tallene er gruppert i figuren under. I spørreskjemaet var det ikke mulig for studentene å skrive inn verdier større enn 80 for faglige aktiviteter eller verdier større enn 50 for betalt arbeid.

RAPPORTERINGSKJEMA MIDTVEISEVALUERING VÅR 2018

<p>Emnekode og tittel NAT203 Forvaltnings- og miljørett</p>
<p>Emneansvarlig John Haugen</p>
<p>Pensum: Hvordan er studentene tilfredse med pensum? <ul style="list-style-type: none"> - Fungerer bra. Både pensumboka og lovdata er til god hjelp for å løse oppgaver, og få forståelse for faget. - Gode powerpoints. Litt mye tekst, men nyttig senere for forberedelser. - Pensum er ok. - Ok, men burde henvist mer til pensumlitteratur i forelesningene. - Veldig mye pensum mtp. At det er et relativt lite fag. Samt vanskelig, kanskje litt uoversiktlig. - Ok pensum, men tung og vanskelig. + for rask tilbakemelding på Canvas. - Godt tilfreds. - Powerpoint blir brukt mer enn boken. - Pensum er overkommelig. - Miljørett er vanskelig og tørt. - Greit, men skulle kanskje hatt litt mer fokus på lovene og litt mindre fokus på oppbygginga av de ulike organene. - Virker veldig relevant stort sett. - Det virker relevant. </p>
<p>Eventuelle forslag til endringer: <ul style="list-style-type: none"> - Klarere hva som forventes i forhold til pensum. - Flere case-oppgaver. Da det er interessant å se hvordan reelle problemstillinger kan løses. - Få mer oversikt over faget. - Nei. - Utlån av aktuelle lovsamlinger. Da blir vi gode på å finne frem på den måten vi møter på eksamen. - Lage en lovsamling slik at det kan brukes i oppgaver og medbringes til eksamen. - Flere case oppgaver i timene </p>
<p>Undervisningsleveransen: Hvordan er studentene tilfredse med gjennomføringen av undervisningen? <ul style="list-style-type: none"> - Gruppeoppgavene er lærerike. Forelesningen er generelt bra. Presentasjonene er meget bra, og til god hjelp i etterarbeid og forberedelser til eksamen - Mye på en gang. Vanskelig å vite hva man skal ta med seg fra forelesningene. Mange sliter med å vite hva som forventes til eksamen. (Dyktig og kunnskapsrik lærer). - Tungt stoff, bra at vi kan gjøre øvingsoppgaver i timen og gå igjennom oppgavene i lag. Foreleser veldig flink, kan stoffet. - Det blir som regel litt tørt å følge en powerpoint, time for time. - Bra når undervisningen knyttes til eksempler fra virkeligheten, gir en bedre forståelse. Bra med øvingsoppgaver. - Den er ok. Er veldig tørt tema, men det ble mye mer interessant når det kobles til reelle saker, som den saken i Elverum med bygging av Rema 1000. - Variert undervisning med foredrag og egne oppgaver. Lærerikt med ulike caser. - Til tider lange powerpoint, men godt utfyllende. - Artig med saker vi skal løse. - Er et tungt og til dels vanskelig fag, så faglærer kunne gjort noen endringer for å gjøre det litt lettere forståelig. Har vært bra de siste forelesningene. - Faget blir formidlet på en god måte og i et miljø som er åpent for diskusjon, spørsmål. - Godt fornøyd. Interessante caser og gode oppgaver til hvert emne vi gjennomgår. Faglig god foreleser. - Veldig bra formidling, veldig konkret og forutsigbart. </p>

- Så som så, blir mye monotondroning.
- Mer gruppearbeid på skolen.
- Fint. Veldig greit med gjennomgang av ekte caser og bra med øvingsoppgaver underveis.
- Veldig bra med «detektivarbeid», gruppeoppgaver med case vi skal løse.

Eventuelle forslag til endringer:

- Bruk gjerne flere eksempler på caser.
- Mer nøkkelord som peker til det som bør vektlegges ved selvstudie. Når elevene har gruppearbeid i timen kan de få presentere stoffet til klassen.
- Variert oppbygging av undervisningen. Mer studentaktivitet, gjerne mellom slagene. Eks. en time undervisning så en time case.
- Enda flere eksempler.
- Ta med reelle saker. Husker lovene mye bedre. Heller ha sånne saker som øvingsaker, ellers blir det så kjedelig siden de andre sakene er skrevet så vanskelig.
- Kunne gjerne hatt litt mer tid på casene.
- Ikke fulgt så mye tekst på powerpointene.
- Mer tid på å løse case/oppgavene
- Kanskje ha litt quiz og ha noen presentasjoner der gangen i ting blir nesten på barneskolenivå. Kunne også brukt flere eksempler som er rettet mot studie vi går.
- Gjøre stoffet enda litt enklere å forstå, da særlig systemet av myndigheter og når de ulike har ansvar/rett. Kanskje en tabelloversikt inndelt av kommune, fylke, nasjonalt og situasjoner hvor de ulike myndigheter spiller en rolle.
- Mer aktiv læring
- Mer om forvaltningsorganene?

Oppfølging av undervisningsplan/framdriftsplan:

Følges planen som oppsatt? Dersom nei, gi kort forklaring.

- Ja,
- Ja God fremdriftsplan med oversikt over de aktuelle kap.
- Den følges.
- Ja, med tilpasning til andre fag. Bra mht. Samkjøring i perioder med mye annet som foregår.

Kommentar fra emneansvarlig

Dette er en oppsummering av tilbakemelding fra 17 av 36 studenter. Opplever at studentene jamt over en interessert i faget. Reelle case er noe som engasjerer og bør videreutvikles. Behov for å redusere tekstinnhold på powerpointene.

		
Dato / sted 2.11.2018	Underskrift emneansvarlig	Underskrift tillitsvalgt

NB! Emneansvarlig skal ikke være til stede ved gjennomføringen av evalueringen!

RAPPORTERINGSKJEMA MIDTVEISEVALUERING VÅR 2018

Emnekode og tittel		
Emneansvarlig		
Pensum: Hvordan er studentene tilfredse med pensum? Boka IIII IIII IIII IIII Annet "Mege pensum"		
Eventuelle forslag til endringer: Norsk bok II Begrepsliste med oversetting Quiz - kahoot Mindre pensum, går saktere Mer notat på slides på Canvas		
Undervisningsleveransen: Hvordan er studentene tilfredse med gjennomføringen av undervisningen? Anny er vanskelig å forstå IIII Anny bør snakke engelsk mer alltid ikke klart III III Annet - Bra med flere som underviser - Diskuter innlevering med andre f - Anny for mange slides - Bra med egne historier - Går saktere - Utrovsiktig Inger Wassenaar / bare positivt: IIII IIII		
Eventuelle forslag til endringer: Gi forslag om andre litteratur dersom boka kommer for seint III Gå gjennom forelesningsinnhold på starten (eller alle hele emne? ikke klart) Flere undervisningstimer Mer praktisk Flere små oppgaver Bedre struktur på Canvas II Sautkjøre timeplaner		
Oppfølging av undervisningsplan/framdriftsplan: Følges planen som oppsatt? Dersom nei, gi kort forklaring. Ja IIII IIII IIII IIII		
Kommentar fra emneansvarlig 1 år: Prøver å snakke mer tydelig og bytte lettere til engelsk. Vet ikke om det er noen studenter som sliter med engelsk. Vil gjerne få trening. Har ryddet i Canvas - filer. Lager quiz til spørretimen og klasse vil lage begrepsliste sammen Vil kommunisere disse tilbake meldinger til andre forelesere + andre emneansvarlige. Prøver å skaffe meg norskopplærings fra fakultetet. Til neste år		
Dato / sted	Underskrift emneansvarlig	Underskrift tillitsvalgt
Steinkjer 8.11.18		Anna Skaustad

NB! Emneansvarlig skal ikke være til stede ved gjennomføringen av evalueringen!

VEILEDNING/FORKLARING

Målsettingen med denne løpende midtveiseevalueringen er:

- *Å gi raske tilbakemeldinger og være konstruktive*
- *Fokusere på små problemer/utfordringer som kan løses på kort sikt*
- *Øke studentenes ansvar for egen læring og delaktighet i undervisningen*
- *Bidra til et bedre læringsmiljø for studentene og arbeidsmiljø for de ansatte*
- *Gi muligheter for fortløpende korrigeringer av undervisning og fasiliteter i inneværende semester*
- *Dialog mellom studenter og foreleser*

For at målene skal nås, må klassens tilbakemelding og selvrefleksjon være konstruktiv

Her er noen stikkord til hva som bør kommenteres /tas opp under de ulike punktene:

PENSUM:

- Var pensum tilgjengelig ved oppstart?
- Var pensum tilpasset mål for emnet?
- Var vanskelighetsgraden passelig?

UNDERVISNINGSLEVERANSEN

- Her menes alt fra forelesning, lab, bruk av hjelpemiddel m.m.
- Beskrive klassens opplevelse av undervisningen
- Hvordan er den pedagogiske tilretteleggingen for læring
 - Gis det nok tid til studentaktiviteter i undervisningen
 - F.eks. stilles det tilstrekkelig mange spørsmål og gis det tid til å svare
 - Synes klassen at forelesers bruk av undervisningsverktøy (powerpoint. osv) er hensiktsmessig for læring?

OPPFØLGING AV UNDERVISINGSPLAN /FRAMDRIFTSPLAN

- Opplevs framdriften i undervisningen å være godt tilpasset vanskelighetsgraden i faget?

SCHEDULE D
The Natural History of Norway
May 15-June 2, 2017

Pursuant to the Student and Faculty Exchange Program Agreement dated October 1, 2011, Nord University (formerly HiNT) and University of Minnesota College of Food, Agricultural and Natural Resources Sciences (CFANS) agree as follows:

I. PROGRAM CONTACTS

For the purpose of this program only, the contacts will be:

A. Nord University

Ole Jakob Sorensen, Associate Professor

Ole.j.sorensen@Nord University.no

+47-74112052 (office)

+47-91804899 (cell)

B. CFANS

Jill Reister, Education Abroad Program Director

jreister@umn.edu

612-625-0195

Bill Ganzlin, Director of Student Services and Program Leader

bganzlin@umn.edu

612-624-3047

II. NORD UNIVERSITY RESPONSIBILITIES

A. Pre-Departure Responsibilities:

1. Nord University will arrange all services, accommodation and excursions as outlined in schedule.
2. Nord University will remain in contact with CFANS about program details, including sending immediate communication to the CFANS if changes occur.
3. Nord University will send housing assignment details by April 1, 2017.

B. On-Site Orientation:

Nord University will provide a mandatory student orientation upon arrival that covers health, safety, and logistics information.

C. Transportation (for all students and program leader):

1. Upon arrival (May 15), the group will be met at the airport by Nord University staff and transported to Nord University in Steinkjer, Norway (1.5 hours).
2. Nord University will arrange bus transportation and the driver for all program excursions.
3. Nord University will also arrange bus transportation and the driver to the airport upon departure (June 2).

D. Accommodation:

1. Nord University will provide housing accommodations in the dormitories at Nord University in Steinkjer, Norway.
2. During the excursions, Nord University will arrange hostel, hotel, or resort accommodations for the group.

E. Meals:

Nord University will provide breakfast, lunch, and dinner each day, except for free days.

F. Academic Program:

1. Nord University will provide classroom space throughout the program as needed.
2. Nord University faculty member Ole Jakob Sørensen will co-teach and assist with the academic program and excursions. He will also coordinate the guest seminars in conjunction with CFANS faculty member and program leader Bill Ganzlin.
3. Nord University will arrange lectures and field trips/excursions throughout the program on the following topics:
 - Norwegian agricultural systems and the economic impacts of these industries to Norway's economy
 - Regional marine ecosystems in the adjacent Atlantic Ocean and fjords including marine flora and fauna
 - Norwegian wildlife and fish (freshwater and marine) resources, ecology and management
 - Norwegian forest resources, ecology and management
 - Geologic origins and associated flora and fauna of the region's mountains, glacial lakes, fjords, rivers
 - Environmental policy and management issues including hunting and fishing rights of the general Norwegian public and native Sami people.
 - Norwegian history from the Viking age to present day Norway
 - Norwegian culture and traditions

G. Student Services Support and Student Life:

1. 24/7 emergency support, as defined by:
 - a. An experienced, Nord University staff member in-country who is reasonably accessible by telephone, by the CFANS program leader and students, 24 hours a day/seven days a week in the event of an emergency.

- b. The Nord University staff member must be reasonably accessible to provide general information and guidance, crisis intervention, translation as needed and referrals to other professionals as needed.
 - c. In addition, where a student needs to go to a hospital, a student is arrested or an emergency otherwise requires interactions with local authorities/bureaucracies/institutions, the Nord University staff member will be available to appear onsite in-person to assist with negotiations, language and cultural translations
 - d. Where necessary, the Nord University staff member will be available to monitor students who are hospitalized, need to stay behind in housing for the day, etc. while the CFANS program leader will be responsible for the ongoing program.
 - e. The Nord University staff member should be reasonably available to provide on-going monitoring should a student need to remain in-country after the end of the program due to hospitalization, illness that limits travel, etc. In this unlikely situation, Nord University and CFANS will negotiate any additional costs associated with such service.
 - f. In addition to 24/7 emergency support, the Nord University staff member must be available to assume responsibilities of the CFANS program leader should he/she not be able to complete his/her duties for any reason including, but not limited to, illness or emergency. This would be a short-term solution and it is understood that the Nord University staff member would not necessarily have the academic expertise of the CFANS program leader.
 - g. Where indicated in the program contract, a Nord University staff member may be requested to travel with the group on excursions outside of program location to provide assistance to CFANS program leader.
 - h. Where indicated in the program contract, a Nord University staff member may be requested to travel from Point A to Point B with the group if they are transitioning from one program location to another or a Nord University staff member may be requested to meet the group in the new program location.
2. Consumption of Alcoholic Beverages:
- a. The University of Minnesota does not normally authorize its representatives to provide alcoholic beverages to its participants as part of education abroad programs. However, participants who are of legal drinking age in the program country are permitted to drink alcoholic beverages in their free time if the participants do so responsibly.
 - b. Where CFANS decides the academic program warrants, CFANS may authorize Nord University to arrange a visit to a winery or brewery in which case participants will be allowed (but not required) to participate in reasonable tastings. CFANS may also authorize participants of legal drinking age to purchase and consume alcoholic beverages, if purchased by the participant, during a meal or social event otherwise sponsored by the program.

- c. Drinking that violates either institution's policies or local law is a violation of the University Of Minnesota Student Code Of Conduct.

H. Subcontracting

Nord University will perform the agreed upon services, subcontracting as necessary. Nord University takes responsibility for vetting and selecting the most appropriate subcontractors for the services provided including, but not limited to, appropriately bonded, licensed and insured transportation and secure housing. Subcontractors have no direct relationship with the University of Minnesota.

III. CFANS RESPONSIBILITIES

A. Student Selection: CFANS will properly vet and select students for the program.

B. Pre-Departure Responsibilities: CFANS will provide a pre-departure orientation for the students and enroll all students in mandatory University international travel, health and security insurance.

C. On-Site Responsibilities: The CFANS program leader will be responsible for the academic content of the seminar while onsite, will serve as the point person for questions/issues that may arise from the Nord University standpoint and be responsible for providing support to the students resolving any student issues.

IV. FINANCIAL DETAILS

A. CFANS agrees to pay for the above agreed upon program as follows.

Number of Students	Price per Student in USD
12-20	2100

B. CFANS agrees to the following schedule for cancellations and refunds.

Date of Cancellation	Cancellation Fee

Regents of the University of Minnesota

By: Michael E. White

Name: Michael White, Name:
Title: Associate Dean for Academic Programs
& Faculty Affairs

Date: 12-7-2016

Nord University

By: Hanne Solheim Hansen

HANNE SOLHEIM HANSEN
STUDYPROGRAMLEADER

Date: 06/12-2016

Referat fra møte i Første semester-utvalget i Steinkjer 5.10.18

Til stede: Kristian, Sunniva, Sissel, Anita, Ole Christian, Mona, Kirsten, Linda.

Forfall: Tom

Tiltak etter SHoT 2018 fra Første semester-utvalget i Steinkjer

Fremdriftsplan:

- 5. oktober: utkast til tiltaksliste.
- 23. oktober: oversending til LMU (Tom K.)
- 1. november: presentasjon av tiltaksliste i LMU-møte, Levanger (Tom K., NB: Kristian Brusset er fast medlem i LMU)

Under presenteres forslag til tiltak. Lista kan justeres frem til 23. oktober.

Tema	Tiltak	Ansvar/oppfølging
Trivsel på studiestedet / Tilrettelegging for godt studentliv	Videreføre studentvertstillingen ut 2019 (minst), kontaktpunkt og støtte til lag og foreninger i en utfordrende periode, og sikre kontinuitet inn i den nye tilværelsen på ICS	Nord, Studentinord
	Øke tiltakspotten til studentverten	Nord, Studentinord
	Sikre gode sosiale rom i myldreområde på ICS («lounge»)	ICS referansegruppe, Studentrådet, studentinord
	Prosjekt for ombygging av F-bygget til studenthus (sosial sone) 2019	Studentrådet
	Styrke studieveilederrollen. Ansett flere veiledere eller fjern arbeidsoppgaver slik at veilederrollen kan rendyrkes. Tenk forebygging, ikke brannslukking.	Nord
	Videreutvikle prosjektet ForVei (FBA). Alle studenter kalles inn til veiledningssamtale i andre semester	Nord
	Styrke formidlingen av studentaktiviteter. Appen Infoskjermen Go samler aktivitetsskalender, nyheter og arrangementer for studenter på ett sted, uten støy.	Studentinord

	Ha noen faddere som ikke er koblet til spesiell gruppe. Kan ta seg av slengere og deltakere som ikke er del av ei faddergruppe	Fadderansvarlige
Tilfredshet med studiebyen	Videreføre prosjektet Studentbyen Steinkjer	Steinkjer kommune, Studentrådet, Tom K.
	Gjøre fargeløpet under Fadderuka til «folkefest» i Steinkjer	Prosjektet Studentbyen Steinkjer
Fysisk helse	Gratis svømming for studenter i Dampsaga bad en time i uka på ettermiddagstid	Prosjektet Studentbyen Steinkjer, Studentinord
	Jobbe for gunstigere treningstider i Steinkjerhallen	Prosjektet Studentbyen Steinkjer, Studentinord
	Turer/aktiviteter med SSI, Brunstgropa, Collegium Animalis (studentforeninger) som er åpne for alle.	Studentvert, lag og foreninger
Eksamensangst / studiemestring	Øke tiltakspott for studentrådgiver - større fleksibilitet i kurstilbud (leie inn eller øke egen kompetanse)	Studentinord
	Samarbeid om mestringskurs	Sissel R., Ole C. T. (Studentinord/Nord)
	Mestringskurs «on demand», Hva vil studentene ha?	Studentinord (rådgiver og studentvert), Nord
Psykisk helse	Akutte tilfeller/beredskap: styrke kompetansen blant studieveiledere og studentrådgiver. Utarbeide klare rutiner: «hva gjør vi hvis...». Psykososial førstehjelp.	Nord, Studentinord
	Fortsette å jobbe forebyggende (Studentvert, kurs, tilrettelegge for sosialt liv, lag og foreninger)	Studentinord
Rus	Gjennomføre opplæring av faddere (lykkepromille eller lignende)	Fadderansvarlige, Studentinord
	Flere alkoholnøytrale arrangement	Fadderansvarlige, Bodegan, andre lag og foreninger
	Styrke kunnskap om narkotika: trender, bruksmønster, virkning	Studentinord, Nord (studieveiledere)

Research Seminar & Christmas Dinner Party

FBA

Faculty of Biosciences and Aquaculture

***Fru Haugans Hotel,
Mosjøen, November 20-22, 2018***

Program

Tuesday November 20

07:45 - 11:35	Arrival Mosjøen by train from Bodø
09:47 - 13:11	Arrival Mosjøen by train from Steinkjer
12:28 - 16:42	Arrival Mosjøen by train from Bodø
14:00 – 17:00	Animal Science group meeting
17:30 – 17:40	Welcome and info (<i>Steinar Daae Johansen</i>)
17:40 - 19:00	FBA General meeting (<i>Ketil Eiane & Jarle Jørgensen</i>)
19:30	Dinner

Wednesday November 21

07:00 – 09:00	Breakfast
09:00 – 09:20	<i>Steinar Daae Johansen</i> (Genomics): <ul style="list-style-type: none">• What is RNA
09:20 – 10:30	Research facilities at FBA <ul style="list-style-type: none">• Mære farm - <i>Geir Næss</i> (Animal Science)• Mørkvedbukta Research Station – <i>Roald Jakobsen</i> (Research Station)• Zebrafish at FBA – <i>Cesilie Røtnes Amundsen & Silje Svendsen</i> (Research Station)• Genomics platform – <i>Tor Erik Jørgensen</i> (Genomics)
10:30 – 11:00	Coffee break
11:00 – 11:20	<i>Øivind Torslett</i> (Research Station) <ul style="list-style-type: none">• Animal experiments at FBA
11:20 – 12:40	<i>Mette Sørensen</i> (Aquaculture) <ul style="list-style-type: none">• An update on the research in the Aquaculture group
11:40 – 12:00	<i>Ørjan Hagen</i> (Aquaculture) <ul style="list-style-type: none">• Lumpfish nutrition
12:00 – 13:00	Lunch
13:00 – 15:00	Parallel discussion sessions on specific topics: <ul style="list-style-type: none">• Student quality assessments (Organized by <i>Marit Bjørnevik</i>)• “Blue Building” (Organized by <i>Liv Johansen</i>)• FBA Administration (Organized by <i>Jarle Jørgensen & Irene Stork</i>)• New NGS developments (Organized by <i>Steinar Daae Johansen & Tor Erik Jørgensen</i>)
15:00 – 15:30	Coffee break
15:30 – 15:50	<i>Marit Bjørnevik</i> (Aquaculture) <ul style="list-style-type: none">• Exercise enhances growth in close cage systems
15:50 – 16:10	<i>Margarita Novoa-Garrido</i> (Animal Science): <ul style="list-style-type: none">• Preservation of seaweeds as silage
16:10 – 16:30	<i>Amy Eycott</i> (Ecology): <ul style="list-style-type: none">• A shitty way to travel: can sheep save plants from climate change?

16:30 – 17:00	Coffee break
17:00 – 17:30	<p><i>Henning Reiss (Ecology):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hidden marine ecosystems in Sub-Arctic Fjords: from sea grass to deep basins</i>
17:30 - 17:50	<p><i>Stig Skreslet (Ecology):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Global hydrological cycle forces production of NE Arctic cod</i>
17:50 – 18:10	<p><i>Marvin Choquet (Ecology):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Biogeography and connectivity of the Calanus in the North Atlantic and Arctic Ocean</i>
18:10 – 18:30	<p><i>Ketil Eiane (Ecology):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Delayed climate effects. An example from marine zooplankton population dynamics</i>
18:30 - 19:30	Beer in the bar?
19:30	Christmas Dinner

Thursday November 22

07:00 – 09:30	Breakfast
09:15 – 09:35	<p><i>Ole Jakob Sørensen (Ecology):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bears and Sheep – Results from a research project</i>
09:35 – 09:55	<p><i>Arseny Dubin (Genomics):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Evolution of defense</i>
09:55 – 10:15	<p><i>Lars Martin Jakt (Genomics):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>DNA methylation in Myelodysplastic syndrome</i>
10:15 – 10:30	Coffee break
10:30 – 10:50	<p><i>Truls Moum (Genomics):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Inversion supergenes in evolution</i>
10:50 – 11:10	<p><i>Steinar Daae Johansen (Genomics):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>InnControl: Innate control of early embryonic development in zebrafish</i>
11:10 – 11:30	Summing up

11:30 – 12:30

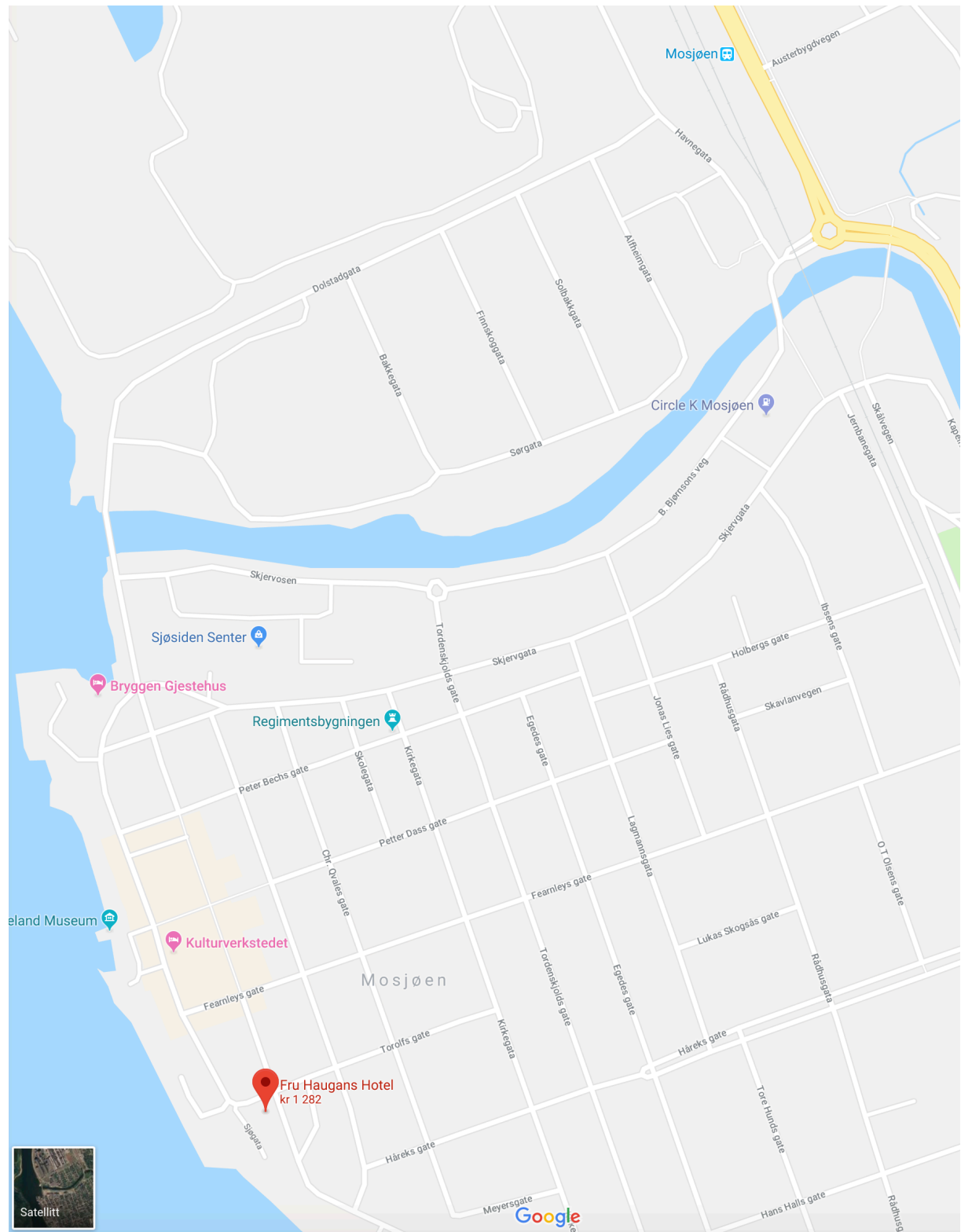
Lunch

13:14 – 17:32

Departure by train to Bodø

16:45 – 20:13

Departure by train to Steinkjer

- Only 15-20 min walk from **Mosjøen train station** to “**Fru Haugans Hotel**”
- Check the weather forecast!

Resultatene fra Studentenes helse og trivselsundersøkelse Nord universitet

Forskningsseminar, Mosjøen

www.nord.no

Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHOT) 2018

- Nasjonal undersøkelse med ca 50.000 svar
- Norske heltidstudenter i alderen 18-35 år
- Svarene er fra 60% kvinner og 40% menn
- For Studentsamskipnaden Nord har 1980 studenter svart, 38% av de som ble spurt. Fordeling

Bodø 946

Mo i Rana 81

Levanger 395

Stjørdal 50

Namsos 193

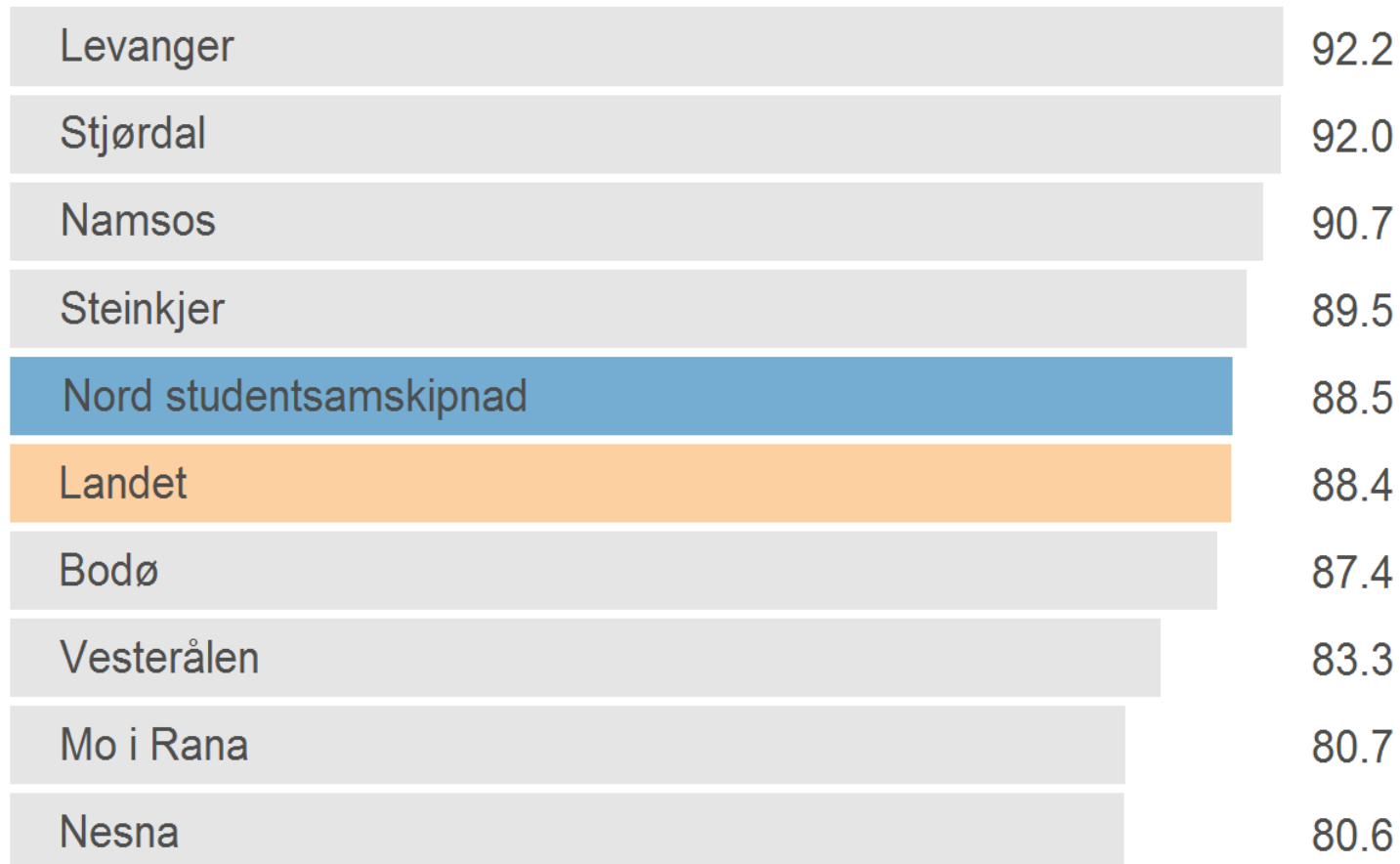
Nesna 36

Steinkjer 191

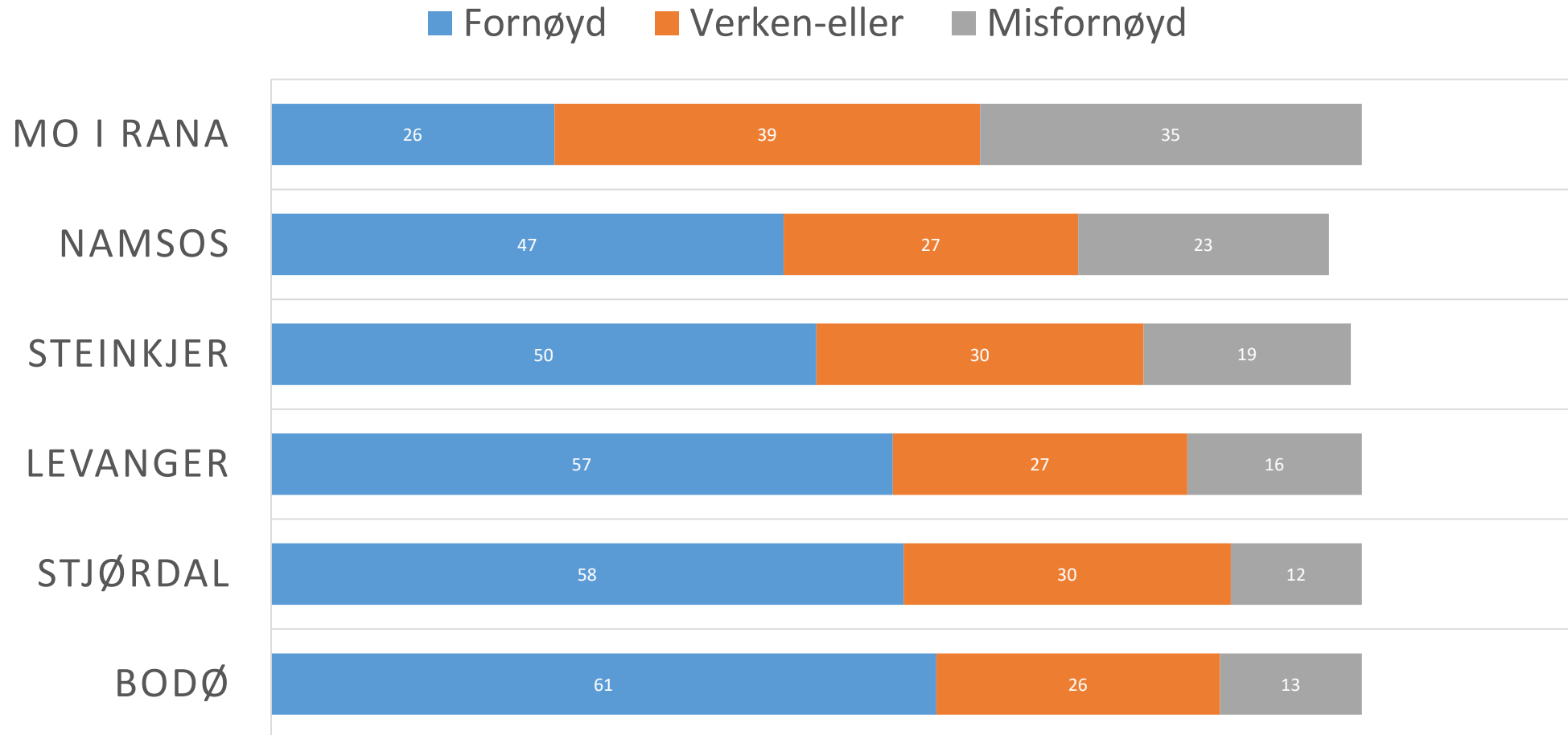
Vesterålen 29

Mottak på studiet

Følte du deg godt mottatt på nåværende studieprogram da du var ny student (% ja)?

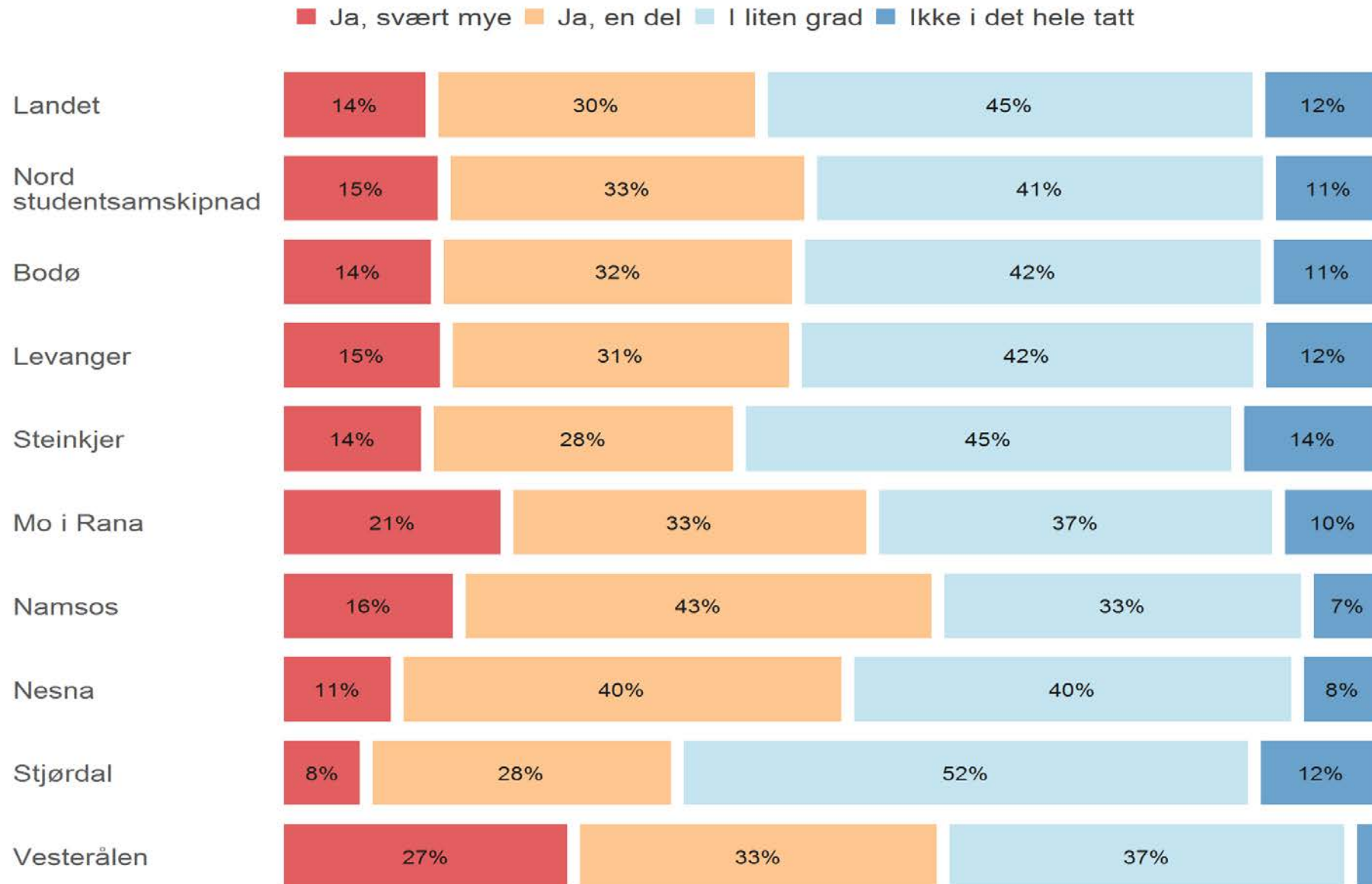
Tilfredshet med studentmiljø

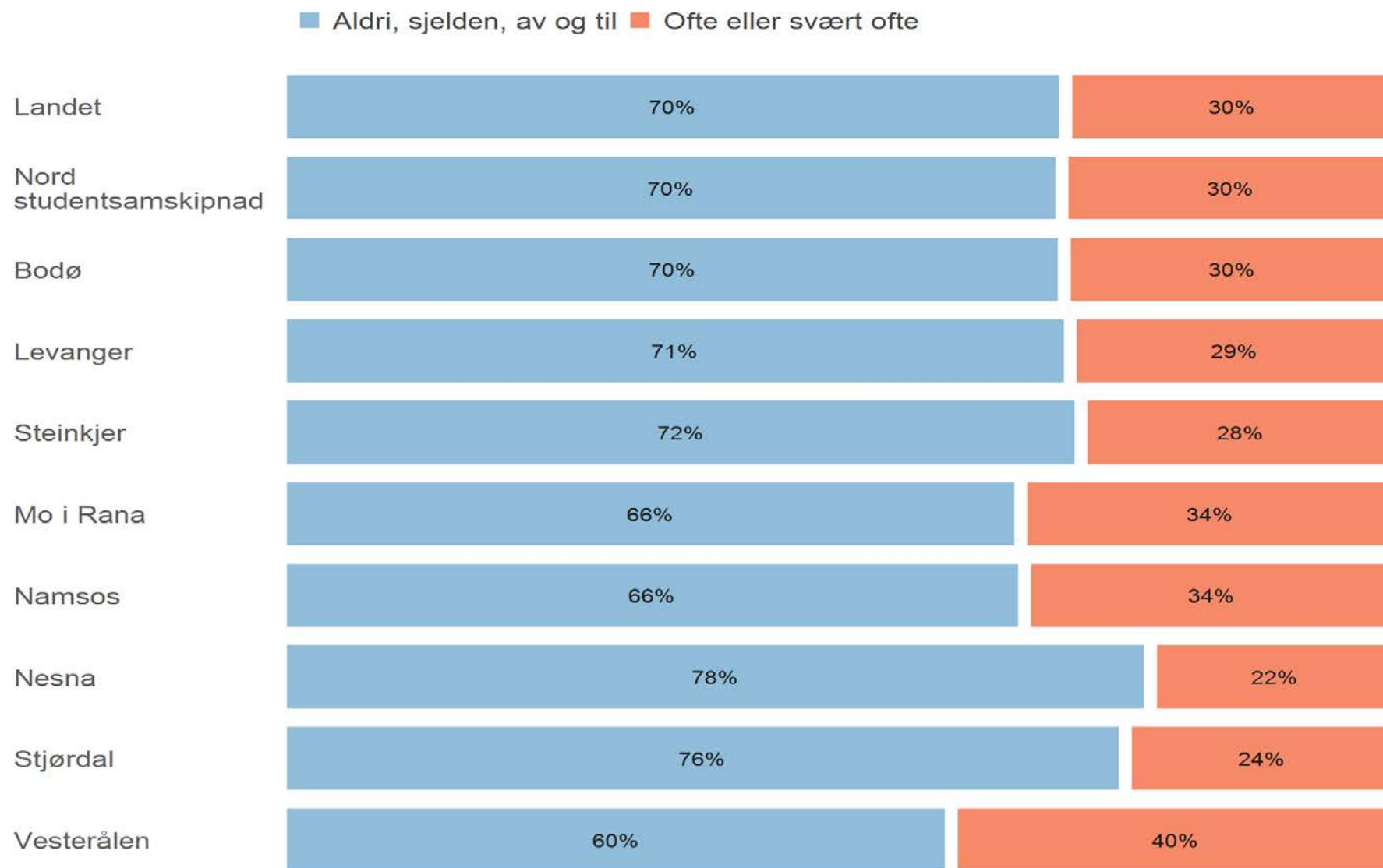
Flere svar om

- Fadderdeltakelse
- Studentengasjement
- Undervisningen
- Studieferdigheter
- Prestasjonsfremmende midler
- Arbeid og økonomi
- Rus og røyking
- Trening og mosjon og fysisk helse
- Seksuell trakassering og mobbing

Eksamensangst

Ensomhet

Nasjonalt

9% oppgir at de har 0 eller 1 fortrolig venn

Nesten hver tredje student har *ikke* fått fortrolige venner på studiestedet

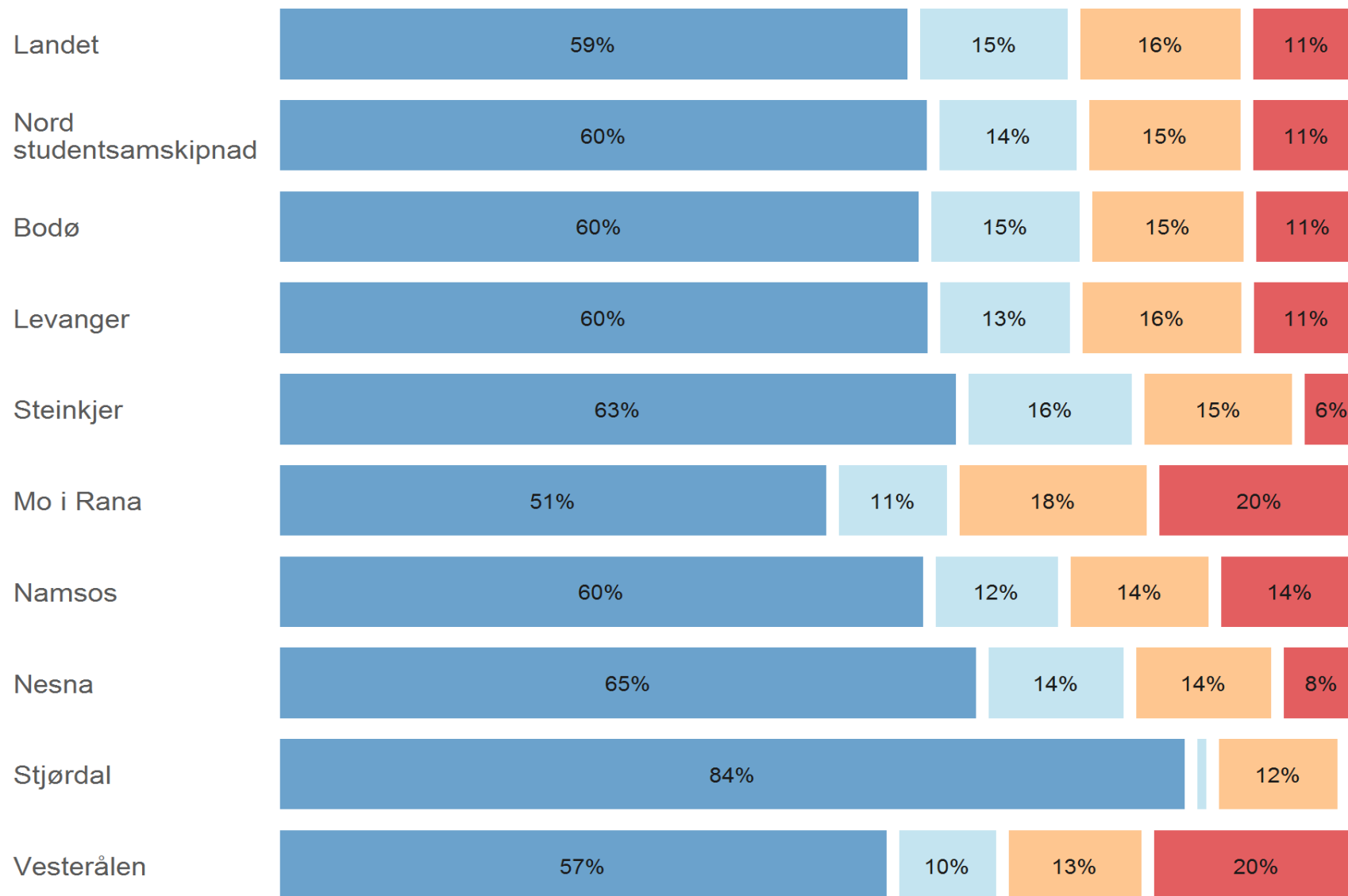
23 % oppgir at de ofte eller svært ofte savner noen å være sammen med.

17 % oppgir at de ofte/svært ofte føler seg utenfor

16 % oppgir at de ofte/svært ofte føler seg isolert.

Psykiske plager og omfang

■ Få symptomer ■ Middels ■ Alvorlig symptomer ■ Alvorlige og mange symptomer

Omfanget av selvskading og selvmordstanker er høyt.

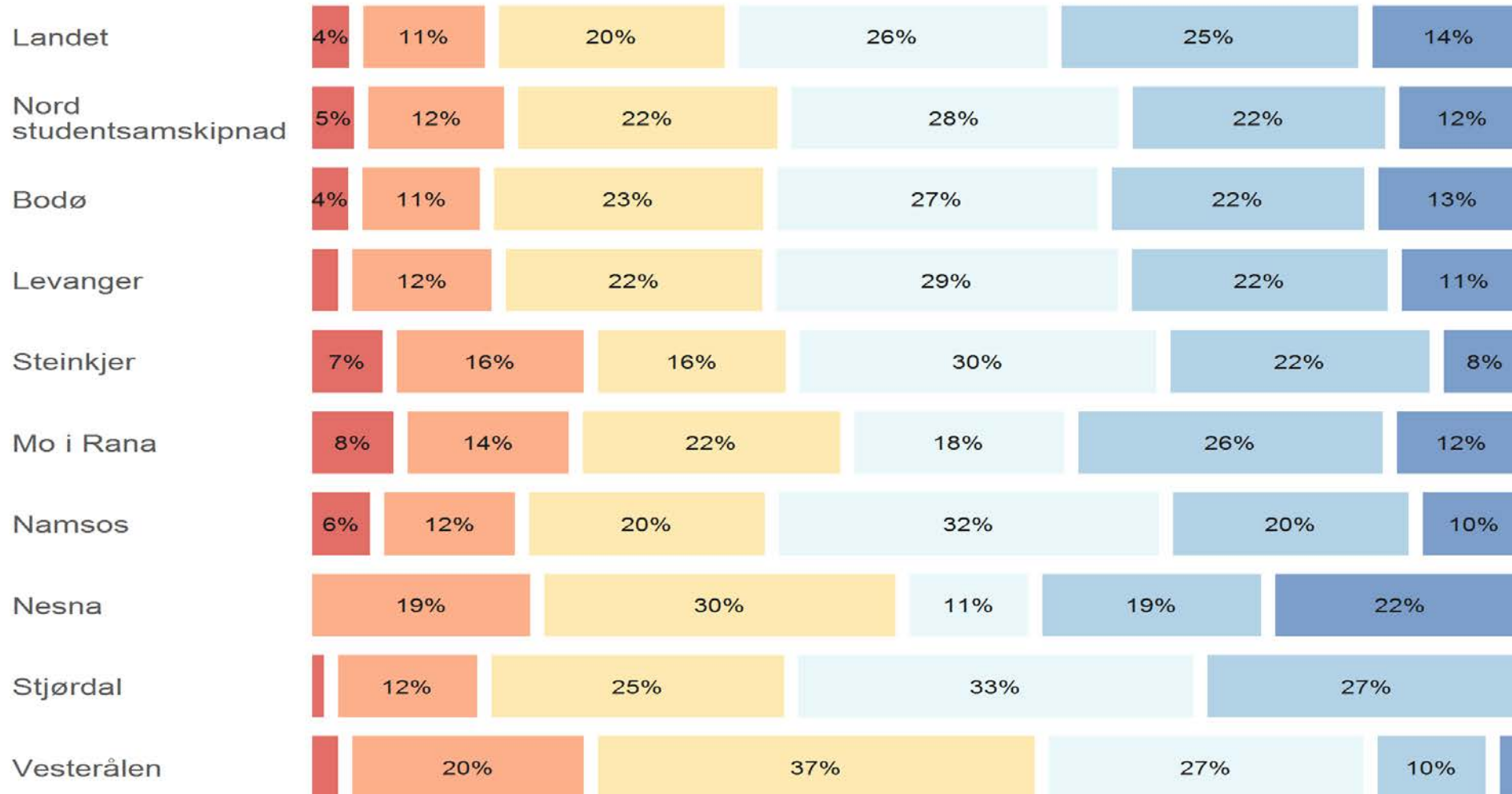
Én av fem svarer at de har skadet seg selv med vilje

Én av fem svarer at de har tenkt seriøst på å ta sitt eget liv, men ikke faktisk forsøkt å gjøre det

Av gruppen med alvorlige og mange symptomer på psykiske plager har 6 av 10 *ikke* søkt om hjelp for plagene

Livskvalitet

■ Svært dårlig
 ■ Dårlig
 ■ Litt under middels
 ■ Middels
 ■ God
 ■ Svært god

Hva gjøres videre

For hele Nord

- Sette i verk forebyggende tiltak mot ensomhet og psykisk helse
- Sammen med Student i Nord og vertskommuner utvikle bedre tilbud innen psykisk helse

For de enkelte studiestedene

- Lage lokale tiltaksplaner i forhold til de områdene som må forbedres

Prosessene forankres/koordineres i LMU og de lokale samarbeidene mellom Student i Nord, Nord universitet og studentene samt vertskommunene